BIBLIOTEKA „CZYTAJ" Łódź Jankowicza 10

№ 40 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריסאָווער 16. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47

ציוואַנציגסטער יאָהרגאַנג. | 16 lutego 1927 r. | מיטוואָך י"ד אדר א' תרפ"ז

שרעקליכע ערד-ציטערניש אין יוגא-סלאַוויען

טויזענדער הייזער חרוב-געוואָרען. — הונדערטער טויטע און פערוואונדעטע.

די ערד-ציטערניש איז פאָרגעקומען אין באַסניען הערצאַגעווינא און דאַלמאַציען.

זאַגרעב, 15. פעברואַר (פּפּ.) נעכטן אין דער פרי איז אין הערצאַגאָווינע און דאַלמאַציען פאָרגעקומען אַ שרעקליכע ערד-ציטערניש. 5 מאָרגנס איז די נאַכט געגאַנגען פלוצלינג בעלויכטן געוואָרען מיט אַ העל-בלענדענדער שיין און אַלדר דערנאָך האָט זיך דערהערט דער ערשטער פערטויבענדער קלאַפּ, וואָס האָט געדויערט 42 סעקונדען. אין משך פון 20 מינוט האָבען זיך די ערד-שווינגען איינע מאָל ווידערהאָלט. אין נאָכאַר זענען אַלע הייזער פערניכטעט געוואָרען. פון אַ גאַנצע ריי דערפער איז געוואָרען אַ באַרג אַש.

אין סאַראַיעוו זענען 10 הייזער פערניכטעט געוואָרען. 12 מענשען זענען דער"הרג"עט געוואָרען, די בעפעלקערונג אַנטלויפט אין אַ שרעקליכער פּאַניק, איבער־לעבענדיג אויף הפקר זייער האָב און גוטס.

קיין בעלגראַד איז אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז די ערד-ציטערניש אין הערצאַגאָווינע איז געווען אַ קאַטאַסטראָפאַלע. עס זענען דאָ זעהר פיל טויטע און פערוואונדעטע. די גרויס פון די הייזער קאָן נאָך איצט נישט ווערען פעסטגעשטעלט, ווייל די קאָמוניקאַציע איז כמעט אין גאַנצען לאָנד איבערגעריסען געוואָרען.

די ערשטע ידיעות מעלדען חלקען זעהר פיל חרוב-געוואָרענע שטעט און דערפער.

בעלגראַד, 15. פעברואַר (פּאַט) הייט זענען דאָ דערהאַלטען געוואָרען ידיעות, אַז די ערד-ציטערניש איז געווען פיל גרעסער, ווי מען האָט זיך געכטען פאָרגעשטעלט. אין פערשידענע ערטער פון באָסניען, הערצעגאָווינע און דאַלמאַציען זענען פערניכטעט געוואָרען טויזענדער הייזער. די ערד-ציטערניש האָט זיך געזיהלט אויפ'ן גאַנצען בודעג פון טריעסט ביז באַרי.

די דרום-בעגענד פון דאַלמאַציען שטעלט מיט זיך פאָר איין גרויסע חורבה. עס קומען פאָר הערץ-רייסענדע סצענעס.

בעלגראַד, 15. פעברואַר (א.ו.) די צאָהל טויטע פון דער ערד-ציטערניש וועטרעט 600 מענשען. פערוואונדעטע זענען דאָ אין אַ פיל גרעסערער צאָהל. אין אַלגעמיין האָבען געליטען 3000 מענשען.

אגראנאמישע בעראַטונגען פון „אגרא-דזשאינט".

מאָסקווע. (יט"א) עס האָבען זיך פערענדיגט די בעראַטונגען פון די מוסאַרבטשער פון „אַגראַרזשאַנט". און די בעראַטונגען האָבען אַנטייל גענומען בין 80 מיטאַרבייטער פון „אַגראַרזשאַנט" און קיום, לערסאַגער ראַיאָן און קריוואָ־ראָגער ראַיאָן. עס זענען אָפּגעגעבען גע־וואָרען בעריכטען וועגען מצב פון דער פאַלאַנזאַציע אויף די ערטער. דער חיפּאָ אַז־אַנאַם פון „אַגראַרזשאַנט" פראַנ. ליבערסאָן האָט געהאַלטען אַ אונטערסאַנטען בעריכט וועגען דעם צו־שטאַנד פון דער יידישער קאָלאָניזאַציע און ראַטען פערבאַנד. דער אַגפּיט־אָר מוז דער מעדיצינישער חילף און די קאָלאָניעס פון אַגראַרזשאַנט דר. לאַ־געס וועגען דער אָרגאַניזאַציע פון מעדי־צינישער חילף צווישען די אויפערוואַ־דערער. עס זענען אויך געהאַלטען גע־וואָרען דרי בעריכטען וועגען דער עקאָ־נאָמישער לאַגע און די יידישע שטעדט־לער פון וואַנען די אויסוואַנדערער זע־נען געקומען.

אינטער דער לעטונג פון דר. ראַזען איז אויסגעאַרבעט געוואָרען אַ גנוי־לער פראָגראַם פון משפּנטעט פאַר דעם טו־מעגדיגען אַרבייטס-יאָהר.

ענדליך ערלויבט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע איז אונגאַרן.

בודאַפּעשט. (יט"א) נאָך לאַנגע פערהאַנדלונגען מיט דער מאַלט האָט זיך איצט אַנדלוך קאָנסטיטואירט די ציוני־סטישע לאַנדעס אָרגאַניזאַציע פון אונ־גאַרן. די סטאַטוטען זענען נאָך אַלץ נישט בעשטעטיגט געוואָרען אָבער די בודאַפּעשער פּאָליצע האָט דערווייל געגעבען צו קענטניש די גרינדונג און קאָנסטיטואירונג. אַלס פּרעזידענט פון דער לאַנדעס אָרגאַניזאַציע און אונגאַרישער ארגאַניזאַציע איז גע־וועהלט געוואָרען דר. אסטרן און אַלס פאַרזיצער פון לאַנדעס-קאָמיטעט דר. גיסן קאָהאַן. די קאָנסטיטואירונג איז פאַרגעקומען אויף אַ ציוניסטישער מע־טען-פאַרזאַמלונג פון טויזענדער מיטגלי־דער. אין דער נ-זנדונג האָט אַנטייל גע־נומען דער סעקרעטאַר פון דער לאַנדעס־נער עקזעקוטיווע.

דער נעכטיגער דאָלאַר-קורס

אפיציעל: 8.92

נישט-אפיציעל — 8.93 — טענדענץ—רוהיג.

ווער האָט נעכטען געווינען אויף דער לאָטעריע.

5-טע קלאַס. — 6-טער טאָג.

200.000 זל. נומער 57918,

300 זל.—11816.

2 00 זל.—41920.

1000 זל.—85689 11806 10853.

50922 48047 43625 42614 39339 70401.

600 זל. — 10407 5639 3523.

75518 44500 34545 27282 17180.

500 זל. — 16478 9427 5573.

47725 45650 39375 31291 18407 76986 69204 64874.

400 זל.—5661 5247 2224 2079.

14497 13511 12871 11937 7176
24804 24294 21804 19529 17437
8 882 32494 31822 27938 24814
37948 37965 37167 3 572 34876
44647 44034 43497 40724 39010
52591 49711 49557 49198 47146
56478 55348 54706 54180 52802
63547 62101 81 68 59952 59512
71996 71306 6536 64947 63632
78118 76882 74686 74267 72601
79953 79867 78777 78230.

דעפּוטאַט גרינבוים וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פּוילען.

פּאַרז. (יט"א) דאָ האָט געוועלט אויף דער ריזיג קען אַמבאַסאַדאָר, דעפּוטאַט יצחק גרינבוים.

דאָס יט"א-ביוראָ אין פאַריז האָט אויסגעגעבן די געלעגענהייט, כדי אויס־צוהערען די סיגנגן פון דעפּ. גרינבוים וועגען פערשידענע פראָבלעמען פון יו־דישען לעבען און פּוילען. דעפּ. גרינ־בוים האָט ע־קלערט, דאָס ער האַלט דעם פראָבלעם פון די נאַציאָנאַלע מינדער־הייטען פאַר איינעם פון די וויכטיגסטע פראָבלעמען אין אייראָפּאַ. דער גאַ־ל פון די מלוכות, ווו עס וואוינען די מינדער־הייטען איז אין אַ גרויסער מאָס אָבהענ־גיג פון דעם אופן ווי אַזוי זיי וועלען ער־לערנען דעם דאָזיגען פראָבלעם. אין פּוילען פיהרט די יידישע מינדער־הייט וויטער אויהר קאַמף און ביסלעכווייז דערגרייכט זי זייערע הגחות. די איצ־טיגע ווי־טשאַפּטליכע לאַגע אין פּוילען וועקט נישט קיין אָפּטימיזם, פערקעהרט מען דאַרף שרייבען אַ געוויסע פערער־גערונג פון דער לאַגע. דער קויהלען־סטריק און אָנגלאַנד האָט אַרויסגערו־פען אַ געוויסע אויפלעבונג אין דער פּוי־לישער אינדוסטריע. איצט אָבער אין די לאַנגע ווינטער געוואָרען שווער. די יו־דישע מאַסען אין פּוילען לעבען הויפּט־זעכליך פון שאַנאַמיט ווי אויך צוליב אַנדערע סיבות. דאָס פערלירען דעם רו־סישען מאַרק האָט אָבגעטויט פאַלקאָם געווינען צווייגען פון דער אינדוסטריע, וועלכע זענען געווען הויפּטזעכליך אין יידישע האַנד. פון דער צווייטער זייט האָט די ענטוויקלונג פון דיקאַאָפּעראַ־טיוען פערקלענערט די ראָל פון דער פערמיטלערע און וועלכען די יודען זע־נען שטאַ־ק פערפרעמט. די מלוכה-מאַ־נאָפּאָלען פון געוויסע צווייגען פון דער־אינדוסטריע האָט נעצליך אַרויסגע־שטויסן אַ רואינירט די יודען, וואָס זע־נען געווען בעשעפטיגט מיט די דאָזיגע אַרטיקלען.

אין מאַי וועט מען צוטרעטען פערווירקליכען דעם גרויסען רוטענבערג-פּלאַן.

ירושלים. (י.ט.א.) די טעג ווערט דאָ אָרגאַניזירט דער אונטערשטאַטס-פעקרע־שער פון ענגלישען קאָלאָניאַל-מיניסטער־יום פאַר רזשען שוקבורגה, וועלכער דערך צוליעגען אַלע הירשאַפטליכע און פּאָליטישע פראַגען, וואָס זענען פער־בונדען מיט דעם גרויסען רוטענבערג־פּלאַן צו עלעקטריפיצירען ארץ-ישראל דורך אויסנוצען דעם וואַסער-שראָם פון ירדן אין ירמוק. אין אָנהויב חודש מאַי וועט מען שוין צוטרעטען צו די הויפּט-אַרבייטען בײַם פערווירקליכען דעם דאָזיגען פּלאַן.

מלוכה-פּרעזידענט און וויצע-פּרעמיער באַרטעל פאַהרען היינט אַדורך לאָדז.

(ע) היינט פאָהרט פון וואַרשע קיין פּוילען אין דער בעגלייטונג פון וויצע־פּרעמיער באַרטעל דער מלוכה-פּרעזידענט מאָשטשיצקי. דער מלוכה-פּרעזידענט וועט אַדורכפאָהרען אונזער שטאָט און זיך אָנשטעלען אויפ'ן קאַלישער וואָקזאַל. עס וועלען איהם בעגריסען דער וואָי־וואָדע יאַשטשאָלט, דער קאָמענדאַנט גיעדזשעלסקי און רעגירונגס-קאָמיסאַר איוישיצקי.

און פּוילען וועט דער מלוכה-פּרעזי־דענט וווילען ביז דעם 19 ד. ח.

לעזט „לאָדזער טאָגעבלאַט".

שבת דעם 19 פעברואַר — אין די פּרעכטיגע זאַלען פון „אימפּעריאַל" זאַוואַדזקאַ — 16 — שבת דעם 19 פעברואַר

אַ גראַנדיעזער מאַסקען-באַל

לטובת דעם בית היתומים, זגערזשער 40,

מיט זעלטענע שעהנע דעקאָראַציעס. --- פיל איבעראַשענדע אַטראַקציעס. ------ 2 אָרקעסטערס.

רייכער בופעט. גענויערס אין די ווייטערדיגע אַנזאָגן. צוגענגליכע פּרייזען.

נדבות.

מאַמיליע ראַזענשטיין (צעגעלניאַנע 30) שפּענדירט 10 זל. פאַר דער „תלמוד-תורה ע"ש הרה"ג מיזעל זצ"ל און 10 זל. לטובת דעם „מושב זקנים". דאָס געלד איז אָבגעגעבען אין דער אַדרעס. פון „לאָדזער טאָגעבלאַט".

Dr. med. STUPEL

12 SZKOLNA 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט עלעקטרא-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 6—9, פרויען פון 12—3.

Dr. med S. Neumark

Moniuszki 5, (פּאַסאַזש-מייער)

ספּעציאַל-אַרצט

פאַר הויט, האָר- און וועגערישע- רענטגענ־בעהאַנדלונג מיט רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 7—8,

פרויען פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג.

Dr. med. Ludwik Rapeport

P. Narutowicza 25 (דזיעלנא) Tel. 44-10

ספּעציאַליסט פאַר נירען-, בלאָז- און האַרן-קראַנקהייטען

נעמט אָן פון 1—2 און פון 4—7 אָוועגד.

Dr. Prybulski

זאַוואַדזקאַ 1 :— טעלעפאָן 25-38

וועגערישע האָר- און הויט-קראַנקהייטען, מענער-שוועכע. בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל) און רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 דאָנערשטאָג אויך פון 4—8: פון 4—5.

פילהאַרמאָניע-זאַל

נאַרוטאָוויטש-גאַס 20.

גמנסיה עברית „יבנה" בלודז

זונטאָג, י"ח אדר א' (דעם 20/2 ח. י.) 9 אַ זייגער אין אָוועגד קומט אַר

אַ גרויסער אוועגד פאַר פּאַעזיע און פּראָזאַ

אַרישבע

פון דער בעקאַנטער העברעאישער זיכטערין

מיט בעטייליגונג פון פרל. רומא ליליען אויס וואַרשע (געזאַנג)

און די ה"ה: ד"ר ירמיהו פרנקל און פראָפ. ראָזענצווייג.

בילעטען צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע פון 10—1 און פון 3—6 נאָכם.

הסתדרות „ברית השומר" בלודז, רחוב צגלנינה 68.

זאַל פילהאַרמאָניע

נאַרוטאָוויטש 20,

8.30 אין אָוועגד. 8.30 אין אָוועגד.

יוד. ککומיטעט פאַרבאַנד „ברית השומר" צגלנינאַ 68.

וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי

וועט פאָרלעזען אין יודיש:

1) דינסטאָג, דעם 22 פעברואַר א. ד. ט.: „דער וועג צום יודען-שטאַט"

2) דאָנערשטאָג, 24 פעברואַר א. ד. ט.: „דער סריזיס אין דער ציוניזם. בעוועגונג"

בילעטען פון 1,50 ביז 7 זל. צו בעקומען בײַ די קאַסע פון פילהאַרמאָניע פון 10½ ביז 1 פאַרם. און פון 3½ ביז 7 אָוועגד. און אין לאָקאַל פון „ברית השומר" (צגלנינאַ 68) פון 11½ ביז 1½ און פון 4 ביז 9 אָוועגד.

Dr. med. Braun

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

23 פּאַלודני אוועגד 23

טעל. 40-26

נעמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 אָוועגד.

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פאַר הויט-וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע

דזיעלנא 9, טעל. 28-98.

צוריקגעקעהרט

פון 8—10, 5—8, פרויען 3—4.

עס קלינגט שוין איז גאַנץ לאָדז,

אַז אַלע אַרט ביטעס, פאַדאַניעס, רעקורסען, אַפּעלאַציעס און אַלע געריכטס-פינאַנס-אַדמיניסטראַטיוו און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווערען אָפּגעטאָן, אָפּגעליגטען און אָפּגעלעסטען ערלעדיגט אין ביורא

„פּאַלאַניאַ" אַלעיאַ 1 מאַי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען פרישע עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אָנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאָן שווייצער.

— איבערזעצונגען: האָנדעלס- און פריוואַט-קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען. — פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאַנען מיט איינעם קאָסטען.

מיטגלידער פון פּראָפעס אָנעלע פאַראיינען צאָהלען 25% ביליגער.

פוילישער ענטפער אויף דער דייטשער נאטע וועגען איבעררייסען די ווירטשאפטליכע אונטערהאנדלונגען.

וואַרשא, 15 פעבר. (אפמ) דער פוילישער בעפולמעכטיגטער צו די פויליש-דייטשע אונטערהאנדלונגען, ד"ר פראנדזשינסקי, האט היינט ארויסגעשיקט צום דייטשען בעפולמעכטיגטען א בריף, אין וועלכען ער שטעלט קודם כל פעסט, אז ער האט דערהאלטען די דייטשע נאטע, און אז די פוילישע רעגירונג האט גענומען צו קענטניש דעם בעשלוס פון דער דייטשער רעגירונג איבערצורייסען די אונטערהאנדלונגען. די פוילישע רעגירונג ווערט ווייטער פעסטגעשטעלט אינ'ם בריף — איז אין דער מיינונג, אז דאס איבער-רייסען פון די אונטערהאנדלונגען איז נישט בלויז נישט געוואונשען, נאר עס וועט אויך בעפירען די ווירטשאפטליכע פערשטערונגען צווישען ביידע לענדער.

בערלין, 15 פעבר. (אטע) נאכדעם, ווי דער בריף פון דער פוילישער דעלעגאציע איז איבערגעגעבען געווארען דעם דייטשען בעפולמעכטיגטען, איז די פוילישע דעלעגאציע היינט אוועקגעפאָרען פון בערלין.

גרויסע אייראפעאישע מלוכה אונטערשטיצט דייטשלאנד אין איהר אקציע געגען פוילען.

וואַרשא, 15 פעבר. (א. וו.) דער פאקט פונ'ם איבער-רייסען די ווירטשאפטליכע אונטערהאנדלונגען צווישען פוילען און דייטשלאנד ווערט זעהר לעבהאפט קאמענטירט אין די הויכע דיפלאמאטישע קרייזען. דא איז מען אין דער מיינונג, אז דאס דאזיגע געשעהעניש שטעלט נישט מיט זיך פאר א בעזונדערע פרט, נאר דאס איז א פועל יוצא פון א גאנצע רייהע אנדערע פאלען. דייטשלאנד האט צוזאמענגעמישט די דערמאנטע אונטערהאנדלונגען מיט די ענינים פון אויבער-שלעזיען און דאנציג. די שטעלונג פון דייטשלאנד ווארפט א בילד, אז הינטער איהרע פלייצעס שטעהט א גרויסע אייראפעאישע מלוכה. דייטשלאנד גרייט זיך איצט אויך צו א זעהר שארפע אנטי-פוילישע קאמפאניע אויפ'ן פארום פון דער פעלקער-ליגע.

באהן-קאטאסטראפע אויף דער לאדזשער ליניע.

(א) נעכטען בייטאג 10 אזייגער האבען זיך אויף דער סטאנציע קאלושקי—פאבריטשנע (?) צוזאמענגעשטויסען צוויי משא-צוגען. 12 וואגאנען זענען ארויס פון די רעלסען. צוליב דער קאטאסטראפע האבען זיך די פאסאזשיר-צוגען פערשפעטיגט.

ראבינאט פיהרט איין א שווארץ בוך פון ביגאמיסטען און פאליגאמיסטקעס.

(ג) דער ראבינאט האט פעסטגעשטעלט, אז אין דער לעצטער צייט פערמעהרען זיך די פאלען פון פיל-ווייבעריי און פיל-מענעריי ביי יודען. דערביי געבען אסך מיטגלידער פון ראבינאט חופה וקדושין אזעלכע מענער, וואס האבען שוין פרויען, און פרויען, וואס האבען שוין מענער. די מיטגלידער פון ראבינאט זענען אבער דערין נישט שולדיג, ווייל נישט קוקנדיג אויף אלע בעמיהונגען, געלינגט זיי נישט פעסטצושטעלען, צי די פערזאנען, וואס נעמען ביי זיי חופה וקדושין, זענען שוין פערהייראטע.

דער ראבינאט האט דעריבער בעשלאסען איינצופיהרען א שווארץ בוך פון אלע די, אויף וועלכע עס איז דא א חשד, אז זיי האבען שוין א מאל גענומען חופה וקדושין — און בעמיהען זיך נאכאמאל ווערען חתונה.

צאהל וואגאנען פון צופיהר-טראמוואיען ווערט פערגרעסערט.

(א. וו.) צוליב דער ענגשאפט, וואס הערשט אויף די לאדזשער צופיהר-טראמוואיען, האט די טראמוואי-דירעקציע בעשלאסען צו פערגרעסערן די צאהל פון די וואגאנען פון די זעלבע טראמוואיען.

געמיינזאמער פראטעסט פון אלע קלובען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען געגען דער קאנפיסקאציע פון „נאציא".

וואַרשא, 15 פעבר. (טעלעפאניש) ווי בעוואוסט, האט דער ווארשאווער רעגירונגס-קאמיסאריאט קאנפיסקירט דעם ערשטען נומער „נאציא", וועלכער איז ערשינען אין פויליש, דייטש, ענגליש און פראנצויזיש און איז געווידמעט די אינטערעסען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען אין פוילען.

די צייטונג איז ארויסגעגעבען געווארען אונטער דער רעדאקציע פון דעפ. יצחק גרינבוים, סען. מעקאווסקי, דעפ. יערעמיטש, דעפ. האסבאך און ד"ר אלסינקא, מיט ד"ר לוסיאק אלס שעף-רעדאקטאר.

אין קאנפיסקירטען נומער האט זיך אויך געפונען אן ארטיקעל פון דעפ. גרינבוים.

אלע סיים-קלובען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, האבען ארייגעטראגען א געמיינזאמע אינטערפעלאציע, אין וועלכער זיי ווייזען אן, אז די קאנפיסקאציע איז נישט געווען געזעצליך, ווייל דער רעגירונגס-קאמיסאר האט נישט אנגעוויזען די מאטיווען פון קאנפיסקאט.

ארבייטסלאזע ווערען בעשעפטיגט ביי באהן-ארבייטען.

(א) די באהן-מאכט טרעט צו אין פריהלינג צו בויען עטליכע וואקזאלען אויף סטאנציעס פון דער לאדזשער באהן-ליניע.

עס וועלען בעשעפטיגט ווערען 400 ארבייטסלאזע פון לאדז.

3 חדשים טורמע בעקומט א דראשקאזש פאר איבערפאהרען א 70-יעהריגע זקנה.

(א.) נעכטען האט דאס קרייז-געריכט בעטראכט דעם פראצעס פון דראשקאזש מיכאל קלאס, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין איבערפאהרען צום טויט א 70-יעהריגע פרוי.

דאס געריכט האט פער'משפט מיכאל קלאס'ן אויף 3 חדשים טורמע.

צוזאמענפאהר פון קריסטליכע קליינהענדלער קומט פאר זונטאג אין „פילהארמאניע".

(ג) די בעזונדערס שווערע לאגע, אין וועלכער עס געפינען זיך די יודישע און די פוילישע קליינהענדלער אין לאדז און אין דער ארומיגער סביבה, האט בעוואויגען די פוילישע קליינהענדלער אונטערצונעמען א אקציע צו פערבעסערן די לאגע. אין צוזאמענהאנג דערמיט, ווערט קומענדיגען זונטאג פארקומען אין „פילהארמאניע" א צוזאמענפאהר פון די פוילישע קליינהענדלער-ארגאניזאציעס אין דער גאנצער לאדזשער וואיעוואדזשאפט. צום צוזאמענפאהר, וועלכער וועט צונויפגערופען דורך דער ווארשאווער צענטראלע פון די פוילישע קליינהענדלער-ארגאניזאציעס אין פוילען, זענען אויך איינגעלאדען געווארען אלע לאדזשער יודישע קליינהענדלער-ארגאניזאציעס.

די יודישע קליינהענדלער-פעראיינען אין אנדער שטאטע האבען אין שייכות דערמיט בעשלאסען צונויפרופען געמיינזאמע בעראטונגען, כדי אנצונעמען א שטעלונג צו דעם ענין.

קאנצערט פון ראסע'ס קווארטעט אין „פילהארמאניע".

דאנערשטאג קומט פאר אין פילהארמאניע א קאנצערט פון ראסע'ס קווארטעט. עס וועלען אויסגעפיהרט ווערען ווערק פון בעטהאווען און שובערט. ראסע'ס קווארטעט איז אויפגעטרעטען מיט גרויס ערפאלג אין ווארשא און אין קראקא.

די הינגע מוזיק-ליבהאבער וועלען דעם קאנצערט זיכער בעזוכען.

וואס זאגט זשאבאטינסקי? דער בעשלוס פון ציוניסטישען צ. ק. וועגען זיין קומען קיין פוילען אינטערעסירט איהם נישט.

דער פאריזער קארעספאנדענט פון „דז. וואר." האט געהאט א געשפרעך מיט וול. זשאבאטינסקי אין פאריז. מיר געבען דא א קורצען אויסצוג פון געשפרעך. דער קארעספאנדענט האט איהם קודם כל געפרעגט, וואס פאר א שטעלונג ער פערנעמט צום בעשלוס פון צ. ק. אין פוילען?

— איך בין מודה — ענטפערט זשאבאטינסקי — אז דער קאמוניקאט פון צ. ק. אין פוילען האט אויף מיר נישט געמאכט קיין שום איינדרוק, און דאס דערפאר, ווייל די דאזיגע מענשען אינטערעסירען מיך גארנישט. איך האלט פונדעסטוועגען, אז ס'וואלט גוט געווען פאר דער ציוניסטישער זאך, אז יעדע עהרליכע אפאזיציע אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע זאל געפארשט און טראקטירט ווערען ערנסט. בעת מיר רעוויזיאניסטען וועלען זיין ביי דער מאכט, וועלען מיר אזוי טראקטירען אונזער אפאזיציע און מיר וועלען אויף איהר קוקען ווי אויף א ראטגעבער און ווארענער שטים.

— וואס פאר א כאראקטער, ציל און אויפגאבע האט אייער נסיעה קיין פוילען?

— קודם כל איז דאס א טורנע אבצוהאלטען א קאנפערענץ און צו לייענען רעפעראטען. נאטירליך וועלען די טעמעס פון מיינע רעפעראטען זיין ציוניסטישע. והשנית וועל איך אבהאלטען א ריי בעראטונגען מיט מיינע חברים, רעוויזיאניסטען.

— וואס פאר א בעציהונג האט איהר צו דער ציוניסטישער ארגאניזאציע? צי שטרעבען די רעוויזיאניסטען צו שאפען א נייע פארטיי?

— מיר וועלען נישט שאפען קיין שום ציוניסטישע געגנער-פארטיי. צווישען אונז זענען פאראן סאציאליסטען און אלגעמיינע ציוניסטען. מיר זענען בלויז א פארלאמענטארישע אפאזיציע, וואס מיר וועלען פיהרען אויפ'ן פארלאמענטארישען בארען, ד. ה. אויפ'ן ציוניסטישען קאנגרעס. אונזער ציל איז איבערצונעמען די מאכט און צו שאפען א ציוניסטישע עקזעקוטיווע, וואס זאל בעשטעהן פון רעוויזיאניסטען. די מיטלען פון אונזער קאמף וועלען זיין קאנסטיטוציאנעלע.

— ווי בעציהט איהר זיך צו דער יודישער אגענציע?

— אין ריין-ווירטשאפטליכע פראגען אנערקענען מיר זי. מיר וועלען אבער קיינמאל נישט מסכים זיין דערויף, אז דער פאליטישער איינפלוס פון דער אגענץ זאל ווערען א שטימונג פאר דער אלגעמיינער ציוניסטישער זאך, צוליב דעם, וואס די אסימילאנטען וועלען זיך אריינמישען אין נאציאנאלע פראגען, נישט אנערקענענדיג דעם ווערט פון דער א"י-קאלאניזאציע איבער דער סקאלא. נאציע אין אנדערע לענדער, וועלען זיי ממילא ברענגען שאדען".

ראטמ. האלענדערסקי פאדערט יודיש אין קראנקען-קאסע.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעשלוס פון די פערוואלטונג פון קראנקען-קאסע וועגען ארויסגעבען 50 טויזענט פאפולערע בראשורען צו בעקעמפען די ברייטע מיטגלידער פון די מאסען וועגען די פערהיטונגס-מיטלען געגען די אמעהסטען פערשפרייטע קראנקהייטען צווישען דער ארבייטער-בעפעלקערונג, האט דער פועלי-ציון פארשטעהער אינ'ם ראט פון קראנקען-קאסע, ראטמ. האלענדערסקי, זיך געווענדעט צו דער פערוואלטונג מיט א פאדערונג ארויסצוגעבען א געוויסע צאהל פון די בראשורען אויך אין דער יודישער שפראך.

וואס קומט פאר צווישען די אקושערקעס פון דער קראנקען-קאסע? אויפקלערונג פון פעראיין פון די קראנקען-קאסע-אנגעשטעלטע

די פערוואלטונג פון פעראיין פון די אנגעשטעלטע אין דער קראנקען-קאסע און אין די אינסטיטוציעס פון שטאטישען זעלבסטפערוואלטונג בעט אונז אבצודרוקען פאלגענדע אויסבעסערונג:

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ „דער קאמף אין אקושערקעס-פעראיין", וואס איז געווען געדרוקט אין „לאדזשער מאנטאגבלאט", בעטען מיר אבצודרוקען פאלגענדע אויסבעסערונג:

אין דער דערמאנטער נאטיץ איז געמאכט געווארען דער פארוואורף, אז די ביז-איצטיגע פארזיצענדערין פון דער אקושערקעס-סעקציע ביים פעראיין פון די קראנקען-קאסע בעאמטע און אינסטיטוציעס פון געזעלשאפטליכען געברויך האט צוליב טעכנישע סבות נישט איינגעפינען קיין נויטווענדיגקייט אבצוגעבען א בעריכט. דער דאזיגער פארוואורף, שטעלען מיר פעסט, שטיצט זיך אויף נישט-ריכטיגע אינפארמאציעס.

עס איז אמת, אז דעם 8. יאנ. איז פארגעקומען צום צווייטען מאל א פערזאמלונג פון דער אקושערקעס-סעקציע, אויף וועלכער די פערוואלטונג אין די פערזאנען פון די פרויען יונג, ווילמארסקי, דזשימאלאווא, ראקאווסקא און אלשעווסקא האט אבגעגעבען א בעריכט פון דער טעטיגקייט, וועלכער איז גענומען געווארען צו קענטניש און פרוי יונג איז מיט א מעהרהייט שטימען אויפס ניי געוועהלט געווארען. די פרויען אלשעווסקא, מיראווינסקא און ראזאלסקא זענען אבער עובר זיין אויף די פארשריפטען פון די סטאטוטען פון דער סעקציע אויסגעשלאסען געווארען אלס מיטגלידער. נישט קוקענדיג דערויף זענען זיי געקומען אויף דער פערזאמלונג. די פארזיצענדערין האט זיי אויפגעפאדערט צו פערלאזען דעם זאל. אזוי ווי זיי האבען נישט געפאלגט, זענען זיי מיט דער הילף פון פאליציי ארויסגעפיהרט געווארען.

א חוץ דעם לייקענען מיר קאטעגאריש אב אלע קלאגען, אז די יודישע אקושערקעס ווערען דורך דער פערוואלטונג שיקאנירט אויף וועלכען עס איז אופן. אין פעראיין פון קראנקען-קאסע אנגעשטעלטע, בתוכם די אקושערקעס, ווערט נישט געמאכט קיין שום אונטערשייד פון רעליגיעס. רייבונגען אויפ'ן גרונט פון נאציאנאלער און רעליגיעזער אנגעהעריגקייט זענען קיינמאל נישט פארגעקומען, ווייל זיי ווערען נישט טאלערירט. די ידיעה, אז דער פערוואלטונגס-מיטגליד, פרוי מאצאנדער האט אויפ'ן פראצעס געגען דער אקושערקע שטיינער, וועלכע איז אנגעקלאגט געווארען דורך דער פארזיצענדערין יונג פאר פערשפרייטען רכילות געגען דער לעצטער, אנגערופען די פרוי שטיינער „זשידובקא" — נישט אמת. פרוי מאצאנדער איז אויפ'ן פראצעס איננאנצען נישט אנוועזענד געווען, ווייל זי האט נישט דערהאלטען קיין איינלאדונג. פרוי שטיינער איז דורכ'ן געריכט פער'משפט געווארען צו בעצאהלען 56 זלאטים שטראף און געריכטס-קאסטען פאר פערשפרייטען רכילות געגען פרוי יונג.

בכלל זענען די פארווארפען, וואס זענען געמאכט געווארען דורך א גרופע, וואס צוליב פערזענליכע קליינליכע פניות, זענען זיי אויסגעשלאסען געווארען פון פעראיין, אויסגעזויגען פון די פינגער.

מיט אכטונג:

די פערוואלטונג פון פעראיין פון אנגעשטעלטע אין דער קראנקען-קאסע און אין די אינסטיטוציעס פון געזעלשאפטליכען נוצען.

קאנפליקט צווישען די דרוקעריי-ארבייטער און די פוילישע צייטונגען.

(:) אין די הינגע פוילישע און דייטשע צייטונגס-פערלאגען איז אויסגעבראכען א קאנפליקט מיט די זעצער-ארבייטער. די פערלאגען פון די דערמאנטע צייטונגען האבען מיט איינגע טעג צוריק געמאלדען די זעצער-ארבייטער, אז זיי וועלען זיי ראַסען פונ'ם לוין. די ארבייטער האבען דערצו נישט מסכים געווען און האבען געדראהט מיט א שטרייק.

נעכטען אווענד זענען געפיהרט געווארען אונטערהאנדלונגען צווישען די דעלעגאטען פון פוילישען דרוקער-ארבייטער-פעראיין און די צייטונגס-פערלאגען. 3 א זייגער ביינאכט זענען נאך פארגעקומען די אונטערהאנדלונגען, אבער אהן רעזולטאט.

די צייטונגען, אין וועלכע עס איז אויסגעבראכען דער קאנפליקט, וועלען היינט ערשיינען אין א פערקלענערטען פארמאט.

געשטארבען א יוד ביים טראגען וואסער.

מרדכי לייב דאנציגער א זקן פון 72 יאהר אלט, ארויסגעהענדיג אין זיין וואוינונג אויף זשעלאזנא 40 א ווידערעל וואסער, איז פלוצלינג אנידערגעפאלען אויף די טרעפען און געשטארבען. דער ארויסגערופענער פאגאטאוויע-דאקטאר האט קאנסטאטירענדיג דעם טויט און אומגליקליכען און פעסטגעשטעלט, אז ער איז געשטארבען פון א הארץ-אטאקע. „חסד של אמת" האט זיך בעמיהט, אז דער מת זאל נישט געעפנט ווערען. די לויה קומט היינט פאר.

די בעציהונג צו די פוילישע יודען אין א"י האט זיך געענדערט צום גוטען.

פרעסע-קאנפערענץ מיט דער ארץ-ישראל-דעלעגאציע.

(ג) נעכטען אווענד איז אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פארגעקומען א פרעסע-קאנפערענץ מיט די מיטגלידער פון דער ארץ ישראל-דעלעגאציע.

די אנוועזענדע פרעסע-פערטרעטער האבען געשטעלט פראגען און ה' ש. מישערגאוויטש (ספוג) האט געענטפערט.

— ווי זעהט אויס די ארבייטסלאזיגקייט אין ארץ ישראל? — איז געווען די ערשטע פראגע.

— קיין אפיציעלע סטאטיסטיק איז נאך נישטא. לויט דער סטאטיסטיק פון די ארבייטער-ארגאניזאציעס איז אין ארץ ישראל פאראן בערך 7.500 יודישע ארבייטסלאזע, דערונטער אין ירושלים — 1500, אין חיפה — 1000 און תל-אביב — 5000. אין די קאלאניעס איז כמעט נישט צו בעמערקען קיין קריזיס. אין דער געגענד פון יהודה ווערען אפילו געזוכט ארבייטס-הענד.

— אויף וואסער אופן בעקעמפט מען די ארבייטסלאזיגקייט?

— די ציוניסטישע ארגאניזאציע פיהרט אן א ברייטע הילפס-אקציע לטובת די יודישע ארבייטסלאזע. די דאזיגע אקציע ווערט דורכגעפיהרט אויף 2 אופנים: דורך געבען שטיצעס און דורך הלואות. ביז איצט זענען ארויסגעגעבען הלואות אויף 7500 פונט שטערלינג. דערביי בעקומט א פריוואטער ארבייטער מעהר 25 פיאסטער און א פאמיליען-מענש 50 פיאסטער א וואך.

— ווי אזוי האבען זיך איינגעארדנעט די יודישע עמיגראנטען פון פוילען?

— אין יאהר 1925 האבען איינגעוואנדערט קיין ארץ ישראל 21.000 יודען פון פוילען, פון דער צאהל האבען 4000 רעעמיגרירט. סך-הכל האט די 4. עליה געבראכט דעם לאנד 40.000 דערונטער 21 טויזענט פוילישע יודען, וואס א טייל פון זיי האט זיך איינגעארדנעט, א טייל זוכט בעשעפטיגונג, א טייל לעבען פון דעם געלד, וואס זיי האבען גאר פון פוילען. די בעציהונג צו די פוילישע יודען אין ארץ ישראל האט זיך געענדערט צום גוטען.

— וואס קאנט איהר זאגען וועגען דעם פראבלעם פון העברעאיש און יודיש אין ארץ ישראל?

— קיין פראבלעם פון העברעאיש איז נישטא אין א"י; העברעאיש איז די פאלקס-שפראך.

— ווי זעהט אויס דאס רעליגיעזע לעבען אין לאנד?

— דאס יודישע לעבען אין א"י זעהט אויס אויסערליך שטארק רעליגיעז. אין ארץ ישראל הויבט זיך אן דער שבת פרייטאג 6 א זייגער נאכמיטאג, בעת שקיעת-החמה, מיט א בלאזען פון א טראמפייט. די יודישע בעאמטע און די שטאטישע אינסטיטוציעס ווערען אויף שבת בעפרייט פון דער ארבייט. פאר חלל שבת זיין עפענטליך אין תל-אביב ווערט מען בעשטראפט.

ה' בארא-חאי האלט, אז אין א"י איז פאראן א טענדענץ פון פערשטארקען דאס רעליגיעזע לעבען.

— ווי ענטוויקעלט זיך די אוניווערזיטעט?

— די ירושלים'ער אוניווערזיטעט ענטוויקעלט זיך ארגאניש, בהר-נה' לעת עתה עקזיסטירען דארט 3 פאקולטעטען.

— ווי אזוי בעציהט זיך די רעגירונג צום יודישען ישוב?

— די רעגירונג לאזט דעם יודישען ישוב פריי זיך ענטוויקלען, זי בעווייזט צו ווירטשאפטליכע הנחות. רויה-שטאפען למשל, זענען היינט אינגאנצען שוין בעפרייט פון צאל-אבצאהל.

די רעגירונג שטיצט אויך די יודישע אינדוסטריע. די אינדוסטריעלער האבען געפאדערט פון דער רעגירונג, זי זאל צונעמען אלע ענטוויקלונגס-מעגליכקייטען פון דער היימישער פראדוקציע. זיי האבען אויך פערלאנגט, מען זאל ארויפלייגען א צאל אויף די רויה-מאטעריאלען, היות די יודישע קאלאניסטען זענען פער-אינטערעסירט און אויסארבייטען בילליגע סחורות, האט די רעגירונג די פאדערונג פון די אינדוסטריעלער אבגעווארפען. אבער נישט קוקענדיג דערויף זענען אין איינגע קאנטען אויפגעלעגט געווארען צאל-אבצאהלען אויף רויה-שטאפען. און אלגעמיין שטערט נישט די רעגירונג די ענטוויקלונג פון דער יודישער פראדוקציע.

* * *

ארץ-ישראל-דעלעגאציע בעזוכט דעם מאגיסטראט.

(ג) נעכטען ביימאג האט די ארץ-ישראל-דעלעגאציע בעזוכט דעם לאדזשער מאגיסטראט. דער פארשטעהער פון די פאלעסטינישע יודישע ארבייטער ה' בארא-חאי, האט זיך ספעציעל אינטערעסירט ווי אזוי עס ווערט דא געפיהרט די געזונדהייטס-אפטיילונג און האט זיך דעם אויפגענומען אינפארמאציעס ביי לאווניק יאנעל.

העברעאישע דיכטערין אלישבע קומט זונטאג קיין לאדז.

זונטאג קומט קיין לאדז די בעקאנטע העברעאישע דיכטערין פון א"י אלישבע.

די לעבענס-געשיכטע פון פרוי אלישבע איז גאר אינטערעסאנט. איהר קומען צום יודישען פאלק איז איינע פון די וואונדערבארסטע ערשיינונגען פון אונזער צייט. געבוירען ביי פראוואסלאווישע עלטערן, אויפגעצויגען אויף דער רוסישער שפראך און קולטור, פערלאזט אלישבע איהר מוטער-שפראך און איהר פאלק כדי זיך צו בעהעפטען מיט'ן פערוואגלטען פאלק ישראל און זיין אלט-נייער שפראך.

איהר ערשט העברעאיש געדיכט איז פערעפענטליכט געווארען אין „התקופה" אין יאהר 1921. פון דאן אן שרייבט אלישבע כסדר אין העברעאיש. איהר פערז איז א פשוט'ער, אבער א שטארקער און אזוי איז אויך איהר ליד. מיט א רויה-ענדע אפענהערציגקייט דערצעהלט זי אין בעזונדערע יעדע אלע זייטען פון איהר [illegible] לעבען, וואס זענען איהר [illegible]. איהר ערשטע לידער-זאמלונג „כוס קטנה" איז פון דער העברעאישער קריטיק אויפגענומען געווארען זעהר ווארים. אלישבע איז זעהר פאפולער און בעליבט אין ארץ ישראל. זייט 2 יאהר וואוינט זי מיט איהר מאן ד"ר בילאווסקי אין תל-אביב.

קיין פוילען איז זי געקומען זיך נעהנטער צו בעקענען מיט'ן יודישען לעבען. דא אין צענטער פון די יודישע מאסען, וויל זי זיך בעקענען מיט לייענען און פרעדען פון דעם פאלק, וועמענס גורל זי האט פערבונדען מיט איהר אייגענעם. חוץ ווארשא האט זי בדעה אין א רייהע שטעט פון פוילען אויסצוטרעטען און לייענען איהרע שעהנע לידער.

דער ערשטער עטאפ אויף איהר טורנע איבער דער פוילישער פראווינץ, וועט זיין לאדז. איהר זונטאג'דיגער אויפטריט רופט ארויס אנ'אלגעמיינעם אינטערעס.

קופאן № 70
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופאן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.
גילטיג היינט מיטוואך ד. 16 פעברואר פון 8—9 אָוו.

לאדזשער טאגעבלאט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע
פעטריקויער 16, האלבשטאק
דער רעדאקטאר געפינט זיך פון 6 ביז 7 אין אווענד.
ניט בעשטעלטע מאנוסקריפטן ווערן ניט צוריקגעשיקט.
אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

בארטעל אלס רבי און תלמיד.

„און דער רבי לערנט מיט די קינדערלעך"... צי דערמאהנט איהר זיך נישט אין דעם אלטען פאלקס־לידעל, ווען מען רעדט וועגען דער לעצטער רעד־ע פון ווייצע־פרעמיער בארטעל אין סיים? פילסודסקי האט גע־לערנט פאלק און בארטעל וויל לערנען דרך ארץ. אזא מארע איז שוין היינט צו וועלכער דער סיים מוז זיך צונעהמען, כדי זיך אבצוגעוואוינען פון די שלעכטע אלטע מדות...

אונזערע יודישע, מדות מיינט מען נישט, אונז לערנט מען נישט. ווער רעדט היינט וועגען יודען? די יודען לאזט מען זיך שטויסען. אבער אפילו אויף צו שטויסען זיך האט ה' בארטעל נאר ווייניג געזאגט אין זיין לעצטער עקספאזיע. קודם וואונדערט מיך, ער איז 2 מאל פראפעסאר איינמאל אויף דער פאליטעכניק אין לעמבערג און דאס צווייטע מאל אלס מאניטירע־נער ווייצע־פרעמיער. דערוויילע — תשו עם האנדעלט זיך וועגען יודען, הערט ער אויף צו זיין מלמד און ווערט תלמיד. ער לערנט זיך אב פון אלטע צייטען צו רעדען און גארנישט צו זאגען. א מלה אהן ביינער. ווער־טער אהן אינהאלט.

* * *

„יודישע מיספרויכען".

קלארע ווערטער רעדט בלויז די ענדעקעס. שלעכט, אבער קלאר. און דאס איז א וויכטיגע זאך. ווייסען מיר ווענינסטענס וואו מיר האלטען מיט זיי און ביי זיי. ווער עס האט געלייענט די לעצטע רעדע פון ה' גלאמ־בינסקי אין סיים, וועט בעסער פערשטעהען די שווערע לאגע פון יודישען „האלא", וואס האט פוינענד סיבות צו זיין אומצופרידען מיט דער איצטי־גער רעגירונג, נאר מיליאנען סיבות מורא צו האבען פאר ה' גלאמבינסקי'ס רעגירונג...

מיר אינטערעסירט דער אומפערבעסערליכער שטייגער פון יענעם מארט אנטיסעמיטען: נאר נישט זעהען אין לאנד, נור יודישע מיספרויכען. אפילו דעם גרויסען פראצעס פון „גוזאי", וואס האט זיך גענומען צו מאכען האנקורענץ דעם יודישען סוחר און דערפיהרט צו באנקראט, וועלכער האט מיטגעריסען מיוזענדער בעאמטע ווען ה' גלאמבינסקי זאל געהען לעזען דעם בריף פון א פוילישען סטאראסטע א בעשעדיגטער מיטגליד פון דער „גוזא", אין וועלכען ער פערזאגט קינדס־קינדער צו האנדלען מיט פויל־שע סוחרים (נישט מיט יודישע, נור מיט פוילישען), ווייל א פאלאק אלס סוחר איז מויזענדמאל ערגער און אומעהרליכער פון — א יוד, וואלט ער אפשר געוואוסט, אז זיינע טענות צו יודען זענען נישט גערעכט. אבער גע־וואגט וואלט ער נישט, ווייל ער מיט זיינע פריינד לעבען דאך פון דער אנ־טי־יודישער העצע. ער זאל זיך אליין דאס שטיקעל ברויט אוועקנעהמען פון מויל, קאן מען גארנישט פערלאנגען...

* * *

א הארבע שאלה.

מען פרעגט מיך אפט: וואס זאגט איהר צו דער איצטיגער רעגירונג? בעסער פאר יודען? שלעכטער פון די ענדעקעס אודאי נישט?

א שווערע פראגע. גראד פאלט מיר איין א תשובה. אן אלטער וויץ. אין וועלכען מען האט מיך צופעליג געכטען דערמאהנט: איינער דינגט א צימער מיט פריהשטיק. דעם ערשטען טאג ברענגט איהם אריין די בעל־הבית'טע א ברוינעם געטראנק. דעם צווייטען טאג קומט זי פרעגען: ווילט איהר היינט אויך קאווע, צי טיי. אויב דאס ערשטע רופט איהר קאווע, דאן גיט מיר בעסער טיי. קאווע—צי טיי? אט אויף דער פראגע האט דער סיים און מיט איהם די יודישע „האלא" שטענדיג צו ענטפערן. דער טעם איז פאר אונז באלד דער זעלבער. די קאווע איז קיין קאווע נישט, דער טיי איז קיין טיי נישט.

נאר, ווען מען זאל זיך געוויסענהאפט א פרעג־טון: איז אמת נאר קיין חילוק נישט: וויטאס, צי פילסודסקי, גלאמבינסקי, צי בארטעל, קיער־ניק, צי סקלאדקאווסקי וועט אונז ווערען שווער אויפ'ן הארצען, מיר וועלען דערשפירען די שווערקייט פון אונזער לאגע און ערשט רעכט פער־שטעהן שלום עליכם'ס ווארט — „שווער צו זיין א יוד!.."

דעם. ד"ר אברהם אינזלער.

דער פארלאמענט און די סטודענטי־שע אונרוהען אין בודאפעשט.

בודאפעשט. (י.ט.א.) אין אונגא־רישען פארלאמענט האט דער דעפוטאט פאק־טס שארף פראטעסטירט געגען דעם וואס די רעגירונג בעציהט זיך גאנץ פא־סיוו צו דער שענדליכער העצע וואס ווערט געפיהרט דורך די סטודענטען און איינציגע פראפעסארען געגען דער גאמי־נאציע פון דר. לודוויג אדאם, א יוד אלס פראפעסאר פון כירורגיע.

ווי מיר דערוויסען זיך, האט דער אונ־גארישער בילדונגס־מיניסטער גראף קלע־בעלסבערג נאך דער דאזיגער אינטער־פעלאציע אין פארלאמענט גערופען צו זיך די פארשטעהער פון די סטודענטען ארגאניזאציעס און זיי אויף דעם שטרענ־גסטען אופן פערוואהרנט צו מאכען וועלכע עס איז שענדליכע דעמאנסטרא־ציעס.

צי פאדערט דער אמעריקאנער אימיגראציע־אמט צו רעגיסטרירן בעזונדער העברעער?

בערלין. (י.ט.א.) די „צענטראל פעראיין צייטונג" טיילט מיט: א שטאר־קע אויפרעגונג האט ארויסגערופען די פערעפענטליכונג פון דער פערטרויליכער אינסטרוקציע פון „נארד־דייטשען לויד" אז די יודען דארפען אין דעם פראגע־

בויגען פון אמעריקאנער אימיגראציע אמט פערשריבען ווערען נישט אלס דייט־שען נאר אלס „העברעער". מען איז זיך משער שרייבט די צייטונג. אז דאס ווערט געטאן אויפ'ן סמך פון א פעראָרדנונג פון דער אמעריקאנער רעגירונג.

גוים—יודישיסטען און גוים—העבראיסטען.

יודיש און עברית פאר'ן משפט פון לאטווישע לעהרער. — צוויי נייע לאטווישע פארטייען: יודישיסטען און העברע־איסטען. —בעריהמטע לעטישע דיכטערין אספאזיא טרעט אויף פאר עברית און מוכרט שמארק די יודישע יודישיסטען.

(א בריף פון ריגא, ספעציעל פאר'ן „לאדזשער טאגעבלאט")

פון י. וויניס.

ווי אזוי איז עס געקומען צו אזא איינגעארטיגען דיספוט אויף א גוישער קאנפערענץ? — מיט א יאהר אנדערט־האלבען צוריק זענען די יודישיסטען געקומען אויף א קאנפערענץ פון לינקען לאטווישען לעהרער־פערבאנד און איהם געשטעלט אזא קלאץ־קשיא:

— ווי רעכענט איהר, וואס איז גע־זונדער פאר'ן יודישען קינד: צי לער־נען אלע למודים אין יודיש, אדער צו לערנען אלע למודים אין עברית?

דעמאלט, ווען זיי האבען געשטעלט די קלאץ־קשיא, איז אין לינקען לעהרער־פערבאנד נישט געווען קיין איין העב־ראיסט אפילו אויף א רפואה. די לע־טען, וואס זענען געווען בענוג ערליך, כדי צו פערשטעהן, אז זייערע בקיאות אין יודישע ענינים איז א קנאפע, האבען אנדערשטהאלבען געענטפערט אויף דער קשיא עכט־יודישליך... מיט א קשיא:

— ווי איז אייער אייגענע מיינונג?

— אונזער אייגענע מיינונג, — האבען די יודישיסטען זיך נישט געלאזט בע־טען — איז א פשוטע: די מלוכה דארף סובסידירען נאר אזעלכע יודישע שולען, וואו אלע למודים ווערען געלערנט אין יודיש, ווארום יודיש איז די מוטער־שפראך פון קינד און עברית איז בכלל א טויטע שפראך. מיר, יודישיסטען, זע־נען דעמאקראטען און זעהען אויסער נאר די טובה פון לאטוויע. זיי, די העברע־איסטען, זענען רעאקציאנערען, קלערי־קאלען, אימפעריאליסטען און ציוניסטען, וואס נרייטען נאר דאס יודישע קינד אויף עקספארט קיין פאלעסטינא. מיר בעטען אייך זיך ארויסזאגען געגען עברית.

— אויב אזוי איז ליב, איז אונז ניחא—האבען געענטפערט די לאטווישע לעהרער. און אהן שום ויכוחים האט די קאנפערענץ איינשטימיג אנגענומען א א קאנטרע־יודישיסטישע רעזאלוציע.

ווען די דאזיגע רעזאלוציע איז גע־ווארען אנגעדרוקט אין דער פרעסע, האבען די העבראיסטען פון אלע ריכ־טונגען אויפגעהויבען א געשריי: ווארום דער מיין איז געווען קלאר: די יודי־שיסטען האבען צוגעגרייט א „מענטאט" אויף די עקזיסטירענדע עברית־שולען.

אין לאטוויא עקזיסטירט שוין 6 יאהר א געזעץ, וואס גיט אלע נאציאנאלע מינוטים דאס רעכט צו בויען שולען אויף דער איינענער שפראך. הגם א.ך געזעץ איז געזאגט, אז די אונטעררכיכט־שפראך מוז זיין די פאמיליען־שפראך פון קינד, האט די מאכט תמיד רעספעקטירט אין א קלייינער מאס אי יודיש, אי עברית. אזוי ארום עקזיסטירען אין לאטוויא צו־זאמען מיט יודישיסטישע שולען א גאנ־צע רייה פאלקס־שולען און גימנאזיעס אין עברית און סיי די, סיי יענע ווערען פאלקאם אויסגעהאלטען פון דער מלוכה.

דאס שול־געזעץ, וועלכער איז ארויס־געגעבען געווארען אין די ערשטע טעג פון דער יונגער לאטווישער מלוכה, דארף איינציכען פון ס'ניי בעהאנדעלט

ווערען אין סיים. און אט ביי דער דא־זיגער געלעגענהייט קלייבען זיך די יו־דישיסטען אריינצוטרעגען אזא שינוי, אז די מלוכה זאל אויסהאלטען און סוב־סידירען פאר יודען נאר שולען מיט דער יודישער אונטעררכיכט־שפראך. טא־מער וועלען עלטערן דוקא וועלען א שול אין עברית, טא זאלען זיי אויס־האלטען די שול מיט אייגענע מיטלען...

דערזעהענדיג די סכנה האבען די העב־ראיסטען אנגעהויבען א ברייטע פרא־פאגאנדע צווישען דער לאטווישער לעה־רערשאפט און די פראפאגאנדע האט בעווירקט.

איינציכען איז דער העבראיסטישער „תמורה" אויפגענומען געווארען אין לינ־קען לאטווישען לעהרער־פערבאנד און די ערשטע פעולה איז געווען דאס, וואס דער פערבאנד האט בעשלאסען נישט צו געבען קיין גאנג דער אנגענומענער יודישיסטישער רעזאלוציע. ביז וואנען א נייע קאנפערענץ וועט נישט בעהאנד־לען די פראגע פון יודיש־עברית אין תוך. אט די דאזיגע נייע קאנפערענץ איז עס פארגעקומען בעת די פערגאנ־גענע ווייהנאכטס־פעריען און אויף דער דאזיגער קאנפערענץ האבען זיך עס געשטעלט די סאציאליסטישע לאט־ווישע לעהרער אויף יודישיסטען און העבראיסטען...

די אנגעהאלטענע, פערפלאנטערטע אינערליך־יודישע שפראכען־פראגע איז איינגעשטעלט געווארען פאר'ן פסק־דין פון א נישט־יודישער אודיטאריע. 200 דעלעגאטען פון אלע שטעט אין שטעט־לעך אין לאנד זענען געווען פערטרע־טען אויף דער קאנפערענץ. פון זיי איז דער יודישיסטישער צד געווען פערטרע־טען דורך 20 דעלעגאטען און דער העבראיסטישער אויך דורך 20. שוין וואכענלאנג פאר דער קאנפערענץ האָ־בען סיי די יודישיסטען, סיי די העברע־איסטען געקנעלט מיט איטליכען לעהרער בעזונדער, וואו און ווען דאס איז נאר געווען מעגליך. אויף דער קאנפערענץ גופא האט די צענטראלע יודישע שול־ארגאניזאציע פונאנדערגעטיילט א בלאט, געדרוקט אין לאטוויש, וואו עס ווערט שטארק אויף חיים בעוויזען, אז עברית איז א טויטע שפראך.

די העבראיסטען פון זייער צד — זענען נישט געקומען מיט א קאמף גע־גען יודיש. זיי האבען די יודישע שפראך נישט אנגעגריפען און האבען קיין שום עקסטרעמע פאדערונגען נישט ארויסגערשטעלט. דאס איינציגע, וואס

[illegible]

זיי האבען פערלאנגט איז געווען: די גלייכבערעכטיגונג פון בעידע שפראכען פאר'ן געזעץ. דער שפראכען־קאמף — האבען זיי געזאגט — איז א אינער־ליך־יודישער ענין.

[illegible]

זיך ווענדענדיג צו די יודישע יודי־שיסטען, וועלכע האבען געטענה'ט, אז סאציאליסטען טארען נישט אונטערשטי־צען חלומות, האט די דיכטערין גע־זאגט: „איהר האט א טעות, אויב איהר

[illegible]

מיינט, אז סאציאליסטען דארפען נאר קולטיווירען עקזיסטירענדע פאקטען. ניין, מיר סאציאליסטען, שטרעבען אי־בערצוזויען דאס לעבען אויף בעסערע יסודות און מיר מוזען אויך מיטפילען דעם יודישען פאלק, וועלכעס וויל אויפ־לעבען זיין נאציאנאלע שפראך. מיר דארפען געבען די יודען דאס רעכט אליין צו בעשטימען דעם גורל פון עברית און יודיש און נישט אנצווינגען זיי מיט געוואלט יודיש, ווייל דאס איז די מוטער־שפראך פון קינד".

בעזונדערס שארף האט די דיכטערין אספאזיא פאלעמיזירט מיט א בונדיסטי־

[illegible]

לויט'ן ווילען פון די יודישע עלטערן. ענטגילטיג וועט די פראגע בעשטימט ווערען אויף דער נאהענטסטער סיים־סעסיע. (יש"א)

די יודישע פרנסות אין ארגענטינא.

די 200.000 יודען אין ארגענטינע פאסען זיך צו צו די בע־דינגונגען פון לאנד. — פארוואס ווערען די יודען דא אנגע־רופען „רוסען"? — די „קונטיניקעס" און די „סלאפערס".

פון מלאד.

ארגענטינא שפילט אויך א גרויסע ראלע אין דער יודישער וועלט. עס נעהמט אן א גרויסער שטראם פון יודישער עמי־גראציע. זי מוז האבען אנ'אזא ווא זיך אבצושטעלען. נו, און ארגענטינא פארלויפיג אויך דאס איינציגע לאנד, צו וועלכען ברענגען די איינוואנדערער שיפען ברענגען יעדען טאג הונדערטער און הונדערטער יודישע אימיגראנטען.

די צוויי הונדערט טויזענד יודען, וואס געפינען זיך היינט צו־טאג אין אר־גענטינא, זענען שוין אזוי צוגעוואוינט מיט זייערע פרנסות, אז עס וואלט גוי־שיג געווען א נאגיי בעזונדערן צושטעל

[illegible]

מאטשטאג און האט שוין איהרע ארגא־ניזירטע האנדעלס־אינסטיטוציעס.

דער דאזיגער האנדעל בעשטעהט אין „פעטסאסיאן", עס הייסט אין געשעפט „אויף אויסצוצאהלען".

און אלגעמיין מאכט עס דעם איינדרוק

[illegible]

שול — אלע הייסט רוסיש... מען קומען א יוד פון טערקיי, פון דייטשלאנד, האלאנד, פוילען און רומעניען — הייסען זיי אלע „רוסאס". אויף וויפיל מען וויל זיי אנבערציינגען, אז יודען זענען עפעס אנדערש און רוסישע זענען עפעס

[illegible]

נעהמט ער איינגעפויגען אונטער דער שוואך מיט, וואס ער טראגט אויף זיינע אקסלען: שניט־סחורה אויף אנצוגען פאר מענער, זייד פאר פרויען־קליידער, טישטוכער, קאלדרעס, לייוונטען, זאקען און ענגליש'ע סחורה.

דער הויזירער געהט. די זון ברענט מארא'דיג, ער אליין וויקט זיך אין שווייס. ער שטעלט זיך אב ביי א טיר, פאטשט איין האנד אן דער צווייטער, א מאל פאטשט ער אזוי לאנג, וויל די פרוי פונ'ם הויז איז נראר אין קוך, וועלכע נעפינט זיך אינ'ם צווייטען עק הויז (אין ארגענטינא איז פאראן איין קוך

[illegible]

ארום דעם אבמאך וועגען דער יודישער אגענץ.

לאנדאן. (י.ט.א.) די באקאנטע ענגלישע צייטונג „ניר איסט" (דער נאהענטער מזרח) שרייבט אין א לייט-ארטיקעל: אין צוזאמענהאנג מיט דעם אבמאך צווישען דר. ווייצמאן און לואי מארשאל. „די ציוניסטען האבען איצט געוואונען די אונטערשטיצונג פון די גרויסע מאסען פון די נישט-ציוניסטען אין אמעריקא. מען דארף פעסטשטעלען, אז אמעריקא איז אמאל געווען פיינדליך געשטימט צום געדאנק פון „נאציאנאליזירען" די יודען. אין אלגעמיין אבער איז אין דעם לעצטען פעריאד געשטיגען אין אמעריקא די אקטיווע פעראינטערעסירונג מיט דער צוקונפט פון ארץ-ישראל. מען דארף פעסטשטעלען, שרייבט די צייטונג, אז דער צוזאג צו שאפען א פערברייטערטע יודישע אגענץ איז גלייכצייטיג א בטחון פון דער קראפט און פון דער שוואכקייט פון דער אפיציעלער ציוניסטישער-בעוועגונג. ד"ר ווייצמאן האט זיינער צייט געזאגט, אז קיין שום זאך איז נישט בכח צו פערהאלטען דאס בויען פון יודישען נאציאנאלען היים אין ארץ-ישראל, סיידען דער ים-התכון וועט בעדעקען ארץ-ישראל דאס איז א בטחון פון זיין שטארקען גלויבען. דער אבמאך, וואס ער האט בעשלאסען מיט מארשאל'ס גרופע איז וויסער א בעווייז פון זיין גרויסען שכל. בעהענדיג אויף דעם וועג וואס איז איצט אנגעצייכענט געווארען וועט די יודישע אגענץ ווערען „א רעאלער אינסטרומענט צו בויען די יודישע נאציאנאלע היים אין ארץ-ישראל". דער אבמאך, וואס איז נישט לאנג בעשלאסען געווארען, ענדיגט דער „ניר איסט" איז ווירקליך די וויכטיגסטע געשעהעניש אין דער ציוניסטישער בעוועגונג זייט באלפור'ס דעקלאראציע. דער בעריכט פון דער אונפארטייאישער עקספערטען-קאמיסיע וועט ערווארט מיט גרויס שפאנונג".

יודיש וואונדער-קינד יהודה מנוחין

די נייעסטע סענסאציע אין אמעריקא.

די גאנצע אמעריקאנער פרעסע, די יודישע און נישט יודישע, איז פול מיט לויב-געזאנגען וועגען דעם „גאטס-וואונ-דער", וועגען דעם אכט יעהריגען יודישען יונגעלע יהודה מנוחין, וואס פרעט איצט ארויס אויף קאנצערטען אויף אין פאריז דער „מארגען-זשורנאל" ברענגט אינטערעסאנטע ביאגראפישע ידיעות וועגען דעם נייעם וואונדער-קינד.

דער קליינער מנוחין איז א וואונדער וואס מען דארף פאהרען פון ארבע פנות עולם צו זעהן און צו הערען איהם שפי-...

לאנגע קוילעכיגע פינגערלעך, וועלכע לויפען מיט גרויס געשיקטקייט איבערן העלזעל פון פידעל, פון סאמע אויבען ביז דעם בריקעל אין מיטען, און צוריק דאס רונדע שעהן פנים'ל פון מנוחין, וועלכע איז זאנסט בעלויכטען מיט א שמייכעל ווערט ערנסט אין קוקט אויס פיל פיל עלטער ווערענד דאס שפילען, דער אויסדרוק אויפ'ן געזיכט און זיין שפילען מאכען אייך פערגעסען אז איהר האט בלויז א קינד פאר זיך, איהר דער-מאנט זיך וועגען דעם ערשט ווען איהר זעהט זיין קינדער גרויס.

...

די אונאבהענגיגע ארטאדאקסיע און די יודישע אגענץ.

פראנקפורט. (י.ט.א.) אין צוזא-מענהאנג מיט'ן לעצטען אבמאך צווישען דר. ווייצמאן און מארשאל הידמעט דער ארגאן פון דער אונאבהענגיגער ארטא-דאקסיע אין דייטשלאנד האט יודישער וואכענבלאט" א לייט-ארטיקעל דער שטע-לונג פון דער ארטאדאקסיע צו דער יודישער אגענץ. די צייטונג שרייבט, אז צוליב דעם, וואס די ביזהעריגע אונטער-האנדלונגען צווישען דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און דער „אגודה" האבען נישט געענדערט די נעגאטיווע שטעלונג פון „אגודת ישראל" צו דער יודישער אגענץ, מארען אבער נישט פעהלען אין ...

...

די געהיימניש פון יענער נאכט...

שפאנענדער ראמאן פון לאדזשער לעבען.

פון לעאן פיערמאן.

(25-טע פארטזעצונג).

— אך, לאזט צו רוה... וואס טוט איהר?..

ער האט איהר קאפ ארייגענומען אין זיינע ארעמס און זיך איינגעזויגען מיט זיין מויל אין איהרע זאנפטיגע ליפען.

— איך בעט אייך... לאזט מיך צו רוה... נו, שוין גענוג... גענוג!..

אבער ער האט זי נישט געפאלגט... ער האט געקושט איהרע ליפען, דעלי-נאך איהר האלז, דאס פנים, די אויגען... זי האט זיך שוין איצט נישט געוועהרט..

...

16-טער קאפיטעל.

...

די יודישע פרנסות אין ארגענטינא.

(ענדע פון זייט 3).

זענען געווען, נאטירליך, די יודען. אזא לאנד, ווי בכלל די מאראלישע זייט דערפון, צווינגט יודען זאלען ביים-לעבעדיגען איבערגעהן צו אנדערע, צו מעהר זיכערע פרנסות: אין בראזיליען, און אין אלע אנדערע רעפובליקען פון דרום-אמעריקא, מוזען יודען נאך אלץ זיין ביי דעם מין פערלערן. צו עפעס אנדערש איז זיך נישטא וואס צו נעמען. נישט אלע קענען עפענען געשעפטן. געהן א-בעטען, איז נישטא ביי וואס. די אינדוסטריע איז וועניג ענטוויקעלט, דערצו נאך איז דער ארבייטס-לוין און די לעבענס אזא קליינע, אזא נישטיגער ...

בען די חובות צו א צווייטען און אליין זיך עפענען א געשעפט פון מעבעל.

און באמת, ווי גוט די פרנסה זאל נישט זיין (מען פערדינט צו פופציג און הונדערט פראצענט). ווי גוט מען זאל זיך גוט ארויפארבייטען, גלוסט זיך קיי-נעם נישט צו בלייבען אויף שטענדיג ביי דעם מסחר. ערשטענס, האט דער גאנ-צער האנדעל קיין האפט נישט. ס'הייסט מען נעמט סחורה, פאר וועלכע מען בע-צאהלט דעם גרויסען סוחר די שווערע מוזיענדער און אליין צעטיילט מען עס ...

צאהלען זאלען, וואס ער האט געארנט גוייטיג און אגשמאס צו שפארען געלד, צאהלט ער עס אוועק דעם „קוינמוניק". דער „קוינמוניק" (הויזירער) מוז אבער נעמען די הויכע פרייזען, ווייל אוי-סער מוז צאהלען פאר'ן צווייטען. פון איין קאנד מוז מען זיך אבנעמען דעם שארען פנים'ס צווייטען. ס'זענען שוין דא אזעלכע „קלוגע" קונדען, וואס לאזען נישט דורך איין הויזירער זיי זאלען נים ביים איהם געמען עפעס, און נישט מער ...

...

באטש גען, רוף זיי קנאקנופעל...

צום דאזיגען מסחר איז אויך גוט, אז ס'איז שלום ושלוה אין לאנד. מאמשר חלילה איז עפעס א שטיקעלע אומרוה, א שט-יום, א רעוואלוציע, ווערען די ערשטע די הויזירער געבראכען.

אט דא נישט לאנג האט אין סאן פאולא (בראזיליען) אויסגעבראכען אג-אויפשטאנד, א מין „רעוואלוציע", די ערשטע, וואס האבען פון דעם געליטען ...

ארבעטער און אינטעליגענטען קויפען קרום אויף דעם מין מסחר. זיי האלטען, אז דער איש האנדעל האט צו מיט גרויסע עקספלואטאציע. מען עקספלואט-טירט די קונים דערמיט, וואס מען פער-דינט ביי זיי גרויסע, גאנץ גרויסע פרא-צענטען. חוץ דעם געווינט מען איין דעם געוועלבען ארימען ארבייטער צו לוקסוס. מען פערקויפט איהם אויף אויס ...

...

א בעראטונג וועגען די „מלוכה-לאזע"

בערלין. (י.ט.א.) לויט דער איניצי-אטיוו פון „קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס" איז אין בערלין צונויפ-גערופען געווארען א בעראטונג וועגען דער פראגע פון „מלוכה-לאזע". אין דער בעראטונג האט זיך אויך בעטייליגט דע-פוטאט גרינבוים פון ווארשא. די בערא-טונג האט בעהאנדעלט די לאגע פון די מלוכה-לאזע אין דייטשלאנד, טשעכא-...

פון דער קאמיסיע פאר טראנספארט און קאמוניקאציע ביים פעלקער-בונד, אויף וועלכער עס וועט ענטשידען בעהאנדעלט ווערען די דאזיגע פראגע, האט דער רעפערענט ה' אבערמאן פארגעלעגט א גאנצע ריי פארשלאגען בנוגע דאס פערלייכטערן די לאגע פון די מלוכה-לאזע און בעפרייען זיי פון פערשידענע בעגרענצונגען ביי בעקומען וויזעס. דער ...

...

לאדזער כראניק.

אין פעברואר איז דער יסודות נישט געשטיגען.

(ע) הנגמינען חדש אין בון ארצות אין נישט פערצייכנט געווארען קיין הע נעראונג פון פראדוקטען. א ערשד-שחערץ פרשטינונג.

100.000 זל. פאר נייסטינע ארבייטס-אזע.

(ע) דער ארבייטסלאזנקאמיטעט-פאר האט בעקומען 100.000 זלאטים אויף אונטערשטיצונגען פאר נייסטינע ארבייטס-לאזע.

די אויסצאהלונג וועט ע-שט געגען פאר-קומען נאכדעם, ווי די רעגיראנג פון ארבייטס-לאזע, וואס אין גשפארען ווערן אין ערשטע אונטערוועגיגען ווערן די נייע פארשלעגען, וועט צו-נעקומען.

א גאלדענער מעדאל פאר שיך-אויסארבייטונגען.

די בעוואסט און אנגער שטאט שוי-שעשפט פון י. קאוואלשוק אין אויס-געצייכנט געווארן מיט א גאלדענעם מעדאל אויף דער אינטערנאציאנאלער אויסשטעלונג אין רוים פאר דאכען און הערן-שוך און פאבטאפעל.

טעקסטיל-ארבייטער זענען פאר א שטרייק

ביז די הוספה-פאדערונג פון 25 פראצ. וועט ניט נאכגעגעבען ווערען — ערקלערען די פיהרער פון די פראפעסיאנעלע פארב.-פעראיינען.

מיט מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האבען די ארבייטער אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע שוין אונטער-גענומען אגיטאציע צו העלפען די שכירות. דער אפ-כאד אין דארך די אינדוסטריעלער גע-קונדיגט געווארען און אזוי וויט די לעצ-טע וויסען גשט ארום קיין נ-בעטקעט גאלצוויכען די הוספה-פארערונגען פון 25 פראצענט קען מען א ליצרע מצ ער וו-טען: דעם אויסברוך פון שטרייק און דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

אנוגר ב-מיטארבייטער האט געהאט געשפרעכען מיט די פיהרער פון די פרא-פעסיאנעלע א-בייטער-פעראיינען וועגען דער ליגן-אקציע.

דער פיה-ער פון „פראצא" אנדרעשע קאזשטיערמשאק ערקלערט: די סימפא-ציע פאר'ן שטריק ווייזט, אז די ארבייט-טער זענען געגוינט דעם שטרייק ע-פאלגרייך אדורכצופיהרען. די שטיטונג אויף די מיטינגען פון רינארב מיטער און די פאב-ריקען און פאר א שטריק. אויף ישרען מיטינג און פערזאמלונג וועלען אנגענומען רעזאלוציעס, און וועלכע די פון דיר ערשטע פרעמיע האט דערקומען א יור, דער ארכיטעקט שערשעווסקי, וועלכער האט בעק מען דעם ערשטען און דעם צווייטען פרעמיע. דאס בויען די הייל-אנשטאלט וועט זיך אנהויבען אין דער נאהענסטער צייט.

דום ערשטער פרעמיע פון א קינקירס

פון א נייער כראנקען-קאסע-הייל-אנשטאלט בעכומען א יור.

(ע) די כראנקען-קאסע האט בעשטימט א קאנקורס אויף א פראיעקט פון א נע-בייד פון א הייל-אנשטאלט אויף דער לאבזוויטצקא-גאס. אין דעם קאנקורס האבען זיך בעטייליגט ארכיטעקטער פון ווארשא און לאדז.

נעכטען איז פערגעקומען א זיצונג פון קאנקורס-קאמיטעט. די ערשטע און די צווייטע פרעמיע האט דערקומען א יור, דער ארכיטעקט שערשעווסקי, וועלכער האט בעק מען דעם ערשטען און דעם צווייטען פרעמיע. דאס בויען די הייל-אנשטאלט וועט זיך אנהויבען אין דער נאהענסטער צייט.

די פרוי פון א בעקאנטען יודישען אפטייקער

שפרינגט אראפ פון 4. שטאק און ווערט דער'הרג'עט אויפ'ן ארט.

טאלסטאי'ס „לעבעדיגער מת" זאל האבן אויף איהר געווירקט צו בענעהן דעם טראגישען זעלבסטמארד.

(ג) צום צווייטן פון די טראגישע זעלבסטמארדען אין לאדז, איז געלעגען אונגעקומען נאך א זעלבסטמארד, וואס איז פארגעקומען בב שוידערליכע אומ-שטענדען.

ארגעסטנע ראנעצוויטש, דר ב-לי פון אפטייק-בעזוצער, אויף פעטריקאווער 25 האט געלעבט 7 א זונער פרוה אויף דער זיר זיך אנגעטאן א מאנטעל און אזן אזן האט ארויס פון אזה-ר וואוינונג אויף אל-רזשיע 28. דער דינסט איז פארגעק-מען פערדעלטג, וואס פרוי ראנעצוויטש נעחמ אין אזא הויך אזוי פרוה ארויס פון שטוב און זי האט אזהר בעת מעשה נעפ-ענט, וואהרן זי געהט פרוי ראנע-צוויטש האט נע-ווען געשפשפרט, אז זי אזעלט זיך צו קויפען זעמעל פרי אזהר מאלטער זאל האבען וואס צו עסען, אזי-דער זי געהט אין גזמאציע. אזוי ווי פרוי ראנעצוויטש פלעגט קיינמאל נישט געהן קויפען זעמעל, אז דער פערדאלט בי דער דינסט געווארען נאר שטאר-קער און זי האט דעריבער פערלאזען די וואוינונג און תיכף געטעלדעט דעם חי ראזעצוויטש. דער לעצטער האט שנעל זיך אנגעטאן און האט זיך געלאזט אין וואס איין זוגען זמן פרוי, וועלכער ער האט חושד געווען. אז זי איז געגאנגען אנטון זיך א כעשה-רע.

אראפטגעלעגט דורך דעם הינטער-אנגאנג אויפ'ן הויף האט פרוי ראנע-צוויטש זיך געלאזט אויפ'ן באדן ארויס און מיט גלע פיט ארויס און טויער פון ארזשיע 32. דארט און זי ארויף אויף די טרעפ און געגאנגען בון אויפ'ן פערטען שטאק אויף. דערנא-דונ און דער הויף, האט ב-לי ראנע-צוויטש זיך ארויפגעשטעלט אויף דער טיר-ונג און מיט אין נערוועזער בעוועגונג אראבגעשווארפען זיך אויפ'ן הויף.

א דינסט-מיידעל פון יעגעם הויף האט געשטרעקט דעם טראגישען פאל און זי האט אויפגעהויבען אנ'אלארם. עס זע-ען זיך צוגלייפגעלאפען די שכנים, אזער ערע רעטונג און שוין געווען צו-שטענד די זעלבסטמארדערין און געפאלען מיט דעם נגשט ארויסגעשטר-ענגען פון לעבען.

דערווייל האט דער מאן ארומגעזאלט די פרוי און זי נגשט געפונען, ע-שט דער

וואס ווערט היינט געשפילט

אין די טעאטערען און קינאס?

שטאטיש-טעאטער: — „פרי-בעשץ וויטריר בעגעשטי".

פעטרולארני: — „מוסיש סיען פשטעניק".

אימפעריאל: — „די אונגע-ערלינטע פלכים".

לונא: — „קאמער מוזיק".

רעדיאס: — „דעם ליכט פון פויער".

גראנד-קינא: — „די מעדלעך פונטער דער קאנטראל".

אדלען און קאדעט: „בוטשער קאטשען אלס בעקסער".

טיטעל: „רוזל".

ווארשע-לאדזער טאגעבלאט 40 מיטוואך 16 פעברואר 1938

15-יעהריגער יובילעאום

פון דער ערשטער יודישער מענער-גימנאזיע אין לאדז.

(ו) הייר-יאהר ווערט 15 יאהר, זייט פ'איז בעגרינדעט געווארען ביי אונז אין שטאט, א דאנק דער אינציאטיוו פון סעקרעטאר ד"ר ברודיר, די ערשטע יו-דישע מענער-גימנאזיע.

די יודישע גימנאזיע איז געווען די ערשטע שולע אין לאדז, וואו פ'איז גע-לעגט געווארען גרויסע אכט אויף די יודענאישע לעמודים, און דאס יודישע קינד הגרט דארט ערצויגען אין גאציע-נאלען און וועלטליכען געיסט.

אין משך פון איהר 15-יעהריגען עק-זיסטענץ איז די יודישע מענער-גימנאזיע א דאנק דיר אויסגעצייכענטען לעהרער-פערסאנאל און בעזונדערס א דאנק דער מיהזאמער און טיכטיגער לייטונג פון דירעקטאר אברהם פערלמאן פערוואנ-דעלט געווארען אין אנערשטקלאסיגען לעיר-אנשטאלט. ביל פון די אבשורעגע-טען פון דער אויבע:דער-מענטער גימ-נאזיע פערנעמען שוין הייגע צו שאנ-וויכטיגע פ פסונס אין יודישען געזעל-שאפטליכען לעבען אין פוילען, חי אויך אין אויסלאנד. די לאדזער יודישע גימ-נאזיע שעהט אויף א געהעריגער הויך אין פעדאגאגישער הינזיכט און מיט ע-ליכע חדשים צוריק האט דאס ביל-דונגס-אינסטיטוט גלייכבערעכטיגט די יודישע גימנאזיע מיט די מלוכה-שע שולען, צוריכגעגעבן זי צו די שולען פון דער קאטעגאריע „א".

פרי ווי געהעריג צו פייערן דעם 15-יעהריגען יובילעאום פון דער יודי-שער גימנאזיע, וואס פאלט אויס ארום פסח צייט, האט די דירעקציע פון דער שולע בעשלאסען איינצואורדנען ביי אונז אין שטאט א באנצע ריהע קולטורע-לע אימפרעזען, וואס העלפען אשפילען די פרוכטבארע געשוויקלונג פון דער גימנאזיע.

א חלק דעם איז אויך בעשלאסען בע-הארען מיטביבארטען צו יעגער צייט א צוזאמענפאהר פון אלע אביטורי-ענטען פון דער יודישער גימנאזיע, וואס זענען צושפרייט איבער גאר דער וועלט, פרי צו שאפען א העלט-פערבאנד, וואס זייל אויסבעבע הצב זיין צו שייצען מאטעריע-יעל און קולטורעל די אבסאלוועגמען פון דער יודישער גימנאזיע.

צו דער יובילעאום-פייערונג, בי וועלכער פ'העט אויך פערקומען די איינוויהונג פון דער בלוי-ווייסער שול-פאהן, וועלען איינגעלאדען ווערען די פרעמיגנטסטע פערשעהער פון דער יודישער פעדאגאגישער און קולטורעלער וועלט.

די הכנות צום יובילעאום זענען שוין אין פולען גאנג און די גימנאזיע-דירעק-ציע וועגדט אן אלע מיטלען, אז דער שול יום-טוב זאל אויספאלען אימפאזאנט און זאל זיין א לעבעדיגע דעמאנסטראצ-יע פון דעם יודישען נאציאנאלען גע-דאנק און ערציהונגס-וועזען בא אונז אין שטאט.

א אריגינעלער מאסקענבאל

פון „טאד".

שבת, דעם 19 ד. ח. ארדענט אין ה גשעלשאפט „טאד" אין פוילהארמאני אנ'א-יונגעלען מאסקענבאל למובת ח זומער-קאלאניעס פאר ארמע יודישע קינדער.

זיים עטליכע וואכען אין דער בעל-קאנ מיטעם בעשעפטמט מיט'ן צוג-ווייסע ארינינעלע אטראקציעס און אובער-ר-שונגען, וועלכע זענען גאר בין אונצ אין לאדז נישט געזעהן געווארען. א חיץ ה שעהנע דעקאראציע פון פון פאבל, וועם צו-נגרייט ווערען א גאנצע רוהה פון-ווייס לונגען און קאנקורסען, פרי דאס פאבלי קום, וואס וועם זיך נישט בעשמיטגען אז די מעניע, זאל זיך קאנען מיט געהערע ווייטען ביז'ן נראהען טאג ארין.

15-יעהריגער יובילעאום

פון דער ערשטער יודישער מענער-גימנאזיע אין לאדז.

(ו) הייר-יאהר ווערט 15 יאהר, זייט פ'איז בעגרינדעט געווארען ביי אונז אין שטאט, א דאנק דער אינציאטיוו פון סעקרעטאר ד"ר ברודיר, די ערשטע יו-דישע מענער-גימנאזיע.

די יודישע גימנאזיע איז געווען די ערשטע שולע אין לאדז, וואו פ'איז גע-לעגט געווארען גרויסע אכט אויף די יודענאישע לעמודים, און דאס יודישע קינד הגרט דארט ערצויגען אין גאציע-נאלען און וועלטליכען געיסט.

אין משך פון איהר 15-יעהריגען עק-זיסטענץ איז די יודישע מענער-גימנאזיע א דאנק דיר אויסגעצייכענטען לעהרער-פערסאנאל און בעזונדערס א דאנק דער מיהזאמער און טיכטיגער לייטונג פון דירעקטאר אברהם פערלמאן פערוואנ-דעלט געווארען אין אנערשטקלאסיגען לעיר-אנשטאלט. ביל פון די אבשורעגע-טען פון דער אויבע:דער-מענטער גימ-נאזיע פערנעמען שוין הייגע צו שאנ-וויכטיגע פ פסונס אין יודישען געזעל-שאפטליכען לעבען אין פוילען, חי אויך אין אויסלאנד. די לאדזער יודישע גימ-נאזיע שעהט אויף א געהעריגער הויך אין פעדאגאגישער הינזיכט און מיט ע-ליכע חדשים צוריק האט דאס ביל-דונגס-אינסטיטוט גלייכבערעכטיגט די יודישע גימנאזיע מיט די מלוכה-שע שולען, צורעכגעגעבן זי צו די שולען פון דער קאטעגאריע „א".

פרי ווי געהעריג צו פייערן דעם 15-יעהריגען יובילעאום פון דער יודי-שער גימנאזיע, וואס פאלט אויס ארום פסח צייט, האט די דירעקציע פון דער שולע בעשלאסען איינצואורדנען ביי אונז אין שטאט א באנצע ריהע קולטורע-לע אימפרעזען, וואס העלפען אשפילען די פרוכטבארע געשוויקלונג פון דער

די גריפע

— און —

„כרמל" ווייין!

פרעגט אייער דעלער און איהר וועט זיך איבערצייגען, אז „כרמל"-ווייין און „כרמל"-קאניאק איז א אויסגעצייכענטער מיטעל געגען דער גריפע.

683

קאמארניק פאדערט א ליכווע-אפצאהל

פון אנ'ארבייטסלאזען.

מעראיין „לאקאמאר" נעמט אונטער אנ'אינטערוועגע ביים פרעזעס פון קריין-געריכט.

(ע) געלטן האט זיך צום מעראיין „לא לאקאמאר" געווענדעט דער ארבייטסלאזער יואנע דזיולאס, סעגאמארסקא 13 און געבעטען צו אונטערזוכען געגען דעם צו-הילכען אבצאהל, וואס עס פארערט דער קאמארניק נאבאראווסקי, פעטריקא וועג 51. דער דאזיגער ארבייטסלאזער איז פון'משפט געווארען דורכ'ן גריכט צו בעצאהלען 17.50 גר. פאר דירה-געלד און 5 זלאטים גריכטס-קאסטען. דער הויז-בעזוצער קאמארסקי האט אין גריכט גשט געוואלט אנגעטען דאס געלד, נאר דעם אויסטיל געגעבען אויס-צופיהרען דעם קאמארניק.

דער קאמארניק נאבאראווסקי האט נגשט צוגעשטעלט דעם ארבייטס-לאזען צו זיך בעצאהלען דאס דירה-געלד, נאר איז נלייך אויעק צו איהם אין שטוב און געטאלט א זאגשטשע אויפ'ן מעבעל, פארערדיגט צו בעצאהלען 48 זלאטים דירה-געלד, אנשטאט 17.50, און 20 זל. אנשטאט 5 גריכטס-קאס-טען.

דער פע-אינ „לאקאמאר" האט בע-שלאסען צו אינטערוועגירען ביים פרעז-ווס פון קריין-געריכט קאמונסקי און בעטען אנגעגעען מיטלען צו בעשטעלען די געפארערטע לופטוויג-אבסאהלען פון די קאמארניקעס.

א טאג ארבייט לטובת די ארבייטס-לאזע אין ארץ-ישראל.

(צ) אין צוזאמענהאנג מיט דעם פראקלאמירטען חרש פאר דער לוגע דורך דעם צנטראל-קאמיטעט און וועד-שע, האט דער הנגער קאמיטעט פאר'ן ארב. א"י אנגעהויבען א גרויסע זאמעל-אקציע פאר דעם פאל. ארב. פאגר (פ.א.ב.) די פארטיען פועלי ציון (פערא'ינגונגען מיט צ. ס. ס.) התאחדות און די ארב. החלוץ, „הסתדרות-חשומ-רים" א. א. זענען אויפגעפארערט געווע-רען צו אן אקטיווע ארבעט פאר פ.א.ב.

די נאצע אקציע וועט גיין אנטער דער לאזונג: „א טאג ארבייט פאר'ן פ.א.ב."

די געשאמלטע געלדער זאלען בעשטומט צו לונדערן דת א-בייטסלאזענקאסע און א". עס אין ארויסגעשיקט געווארען אויפ'ן-ווי צו אלע מעגלעכע פארבאנד פונ'ם ארב. א"י מיט דער אויפ-פארערונג זיך צו בעטייליגען מיט א טאג ארבייט לטובת די ארבייטסלאזע און א". עס אין אויך פאראויסגעזעהן א רעה אונטערנעהמונגען אין פע-נאשטאל מגען לטובת דעם זעלבען צוועק — וועגען דעם אבשר וועט בעזוגערס מיט-געטלט ווערען.

די דאזיגע טעטיגקייט וועט ווייטער מיט צו-פארבינדטעט אויפגעגעבען ווערען דת בו ארבייטס-לאזע מיט דעם פארבייטס-אלקס-מאסען און וועט האבען דעם מאקסימאלען — מאסע-יעלען ער-פאלג.

סכסוך אין די דרוזערייען.

(פ) אין די הנגע דרוזערייען אין אויסגעבראכען א סכסוך צווישען די ארב-בייטער און די אנטערנעמער. די ארבייט-טער פארלאנגען אבצוהיטען די פעסטע-שטעלונג שלירות פון פעראיין.

מארגען קומט פאר א קאנפע-רענץ ביים ארבייטס • אינספעקטאר.

בעקאנטמאכונג.

יורידישע עצות, גריכטס-אנקלאגען בימעס און רעקורסען צו אלע אדמיני-סטרעטיע, פינאנץ, און מיליטער-אמטען אנקלאגעס און אינקאסס פון פרעמדע מירטע וועקסלען — דאס אלעס ווערט ערלעדיגט אמשנעלס מעו און אמביליגסטען אין רעכטס-קאנסולענטען-בירא

„Jura"

צעגעלניאנא 38

דאס בירא ווערט בעפיהרט דורך ב

דיפלאמירטע יו ישאב

טעאטער סקאלא

צעגעלניאנא 17.

גאסטשפילען פון בערימטען ארטיסט

יוליוס אדלער

צוזאמען מיט זיין אויסגעצייכענטען אנסאמבל: פרויען: הרסה, תאליטש, טעלמאן, רעגינא, שייטויטש, מאנער: השמגורגער, לואי, קורץ, קאן, קראנץ, שטקעדער, ראשטיין און אנדערע.

פרייטאג ד. 18-טען און שבת ד. 19-טען מעצר. 8.30 אוועגד

פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין פוילען פרעמיערע!

הערליכע מעלאדראמע מיט געזאנג און טענץ אין 3 אקטען מיט עפילאג פון א. פרמאן.

דער בריגדער מארער

מיט יוליוס אדלער

אין דער מיטע ווערען געזונגען צום ערשטען מאל אין פוילען מעלעדיע שלאגער-טעמען. 1) וואס געווען איז געווען... געזונגען פון יוליוס אדלער, 2) ניע פלאטש מאמע—געזונגען פון רעגינא און א. שטאק-מעדער, 3) זאל עס נעהן ווי עס נעהט—געזונגען פון ל. סאלמאן, 4) מאמיע, סאמיע—געזונגען פון ה. שטעוויטש און א. קורץ.

שבת דעם 19-טען פעברואר 8.30 נאכמיטאג צו בילינע פרעזען די בעריהמטע דראמע אין 3 אקטען פון בערקאוויטש

מאשקע חזיר

דורך יוליוס אדלער:

מאנטאג ד. 21 פעברואר 8.30 אחרנס גרויסע ספעקטאקל פערשטעלונג צו בילינע פרעזען גוטשקאוו'ס טראגעדיע „אוריאל אקאסטא".

בילעטען אין קאסע פון טעאטער ■ אינפארמאציאן: א. שטאקעדרה.

„Guttalin"

שוה-פאסטע בעסטע קוואליטעט ווי פאר די מלחמה

Warszawa, Leszno 73. tel. 174-34

Lodzer Tageblat № 40 לאדזער טאגעבלאט

ווער שאקאלאד
„אפטימא"
אין דער בעסטער.

די כינעזישע מאכט געגען פאלעסטינא-אמט.

קארבין. (י. ט. א.) די כינעזישע מאכט אין קארבין האט נישט בעשטעטיגט די שאשטען פון דער געזעל-שאפט פאר יודישער פאלעסטינא-וואנ-דערונג (פאלעסטינא-אמט). מאשיוירען. דיג דאס דערמיט, האט די ציוניסטישע ארגאניזאציע טראגט ארויס א פאליטי-שען קארקטער און האט נישט קיין געזעלשאפטליך-נוצליכע אויפגאבען. די קארבינער ציוניסטען בעמיהען זיך איצט צו לעגאליזירען דעם פאלעסטינא-אמט דורך דעם ענגלישען קאנסול.

אין שיעגטסין איז געפעגט געווא-רען א יודישער קלוב מיט א גרויסער ביבליאטעק און לעזע-זאל. עס ווערט דורכגעפירט א צעהלונג פון דער יודי-שער בעפעלקערונג כדי צו שאפען א יודישע קהלה.

די עפענטליכע מיינונג.

פריע שריטונג פאר ארטיקלען, בריף אין רעדאקציע און בעמערקונגען, האט האבען א נעזעלשאפטליכען אינטערעס, פאר וועלכע די רעדאקציע נעהמט נישט איבער די פערשטארטליכקייט.

צו די פריינד הונ'ם ארב. א"י.

(אויפרוף).

דער אנצטונגער פונזיס און ארץ-ישראל האט געשראפען און דער ער-שטער יוח די ברייטע שולטען פון דער יודישער ארבעטערשאפט. הגדש-פיש יוגע מענשען, האט זעגען געזאמען גיט.

ס'איז אונזער הייליגער חוב א לוח צו מאכען צו דער דאזיגער שעדליכער דער אין לאנד, כדי צו פערזיכערען דיך זייער אייגענער ארבעט דעם גראנט פון א יודישער נאציאנאלער היים אין א"י, זעגען געזארען א ארבן פון דער ער-בעטלאזיגקייט און לעדיגען הונגער א שטענדיג. די יודישע בעפעלקערונג און א"י האט זיך כמעט און נאצען בע-שטערט פאר'ן קאסף מיט דער ער-בעטלאזיגקייט. אויצט איז געקומען די רעה אויף די נלות לענדער!

דער אונטערנעהמער התמלטמער פון-באגד טרעט צו א דרלצ-פיהרען די דאזיגע אקציע אין א נזיר שטארט אונטער דער לאזונג: „א טאג א-בעט פאר'ן קאמף מיט דער ארבעטלאזיגקייט אין א"י."

מיר האפען, אז יעדער ווערט בען א פערשטענדיש פאר דער בעדר-טונג פון דער יודישער א-בעט אין א"י,

די יודישע ארבייטער אין פוילען פאר די יודישע ארבייטער אין פאלעסטינע.

אויף דער לעצטער קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען פון די פראפעסיאנעלע-פעראיינען אין לאדז, וועגען די הילפס-אקציע פאר די יודישע ארבייטער אין פאלעסטינא איז געשלאסען געווארען ארויסצולאזען דעם אויפרוף צו אלע יודישע ארבייטער אין לאדז.

חברים-ארבייטער און ארבייטעריגס!

מיר קומען יעצט צו אייך מיט'ן הייס-טען רוף, הילפט די יודישע ארבייטער אין פאלעסטינא. די יודישע ארבייטער אין פאלעסטינא לעבען יעצט איבער א קריזיס, וואס איז הי אימעשום א רעזול-טאט פון די אנארכיש-קאפיטאליסטישער ווירטשאפט און ווערט דארט בעזונדער, געשטארקט דורך דער אימפעריאליסטישע רויב-הערשאפט פון ענגלישען קאפיטאל אין פלאפען פאליטיק פון דער ציוניס-טישער בורזשואזיע, פוזען מיר דערום קומען מיט אונזער הילף. מיר וועלען נישט וועזען בייז אייך קיין רחמנות-געפיהלען אומ'ן גורל פון ארץ-ישראל'-דיגען ארבייטער. מיר קומען אייך דער-זיך צו בעשטייערען אין דער חוץ פון זייער אייגענטאגיגען פערדינסט.

מיר האפען, אז ישטוערער וועט פערשטעהען דו נ-ריסע בעדייטונג פון אונזער אקציע פאר דער צוקונפט פון אונזער אויפבוי ארבעט אין ארץ-ישראל.

דער ענטפער מוז קומען תיכף! יע-דער מאמענט איז טייער!

דו לונע פאר'ן א-בייטער ארץ-ישראל אין לאדז.

קראנקעז-קאסע פון דער שט. לאדז.

די פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע פערעפענטליכט דערמיט

א קאנקורס

אויפ'ן אמט פון א הויפט-ארצט פאר דער קראנקען-קאסע פון דער שט. לאדז.

פון די קאנדידאטען, וועלכע בעמיהען זיך הערען דעם אמט, ווערען געפאדערט פאלגענדע בעדינגונגען: 1) פוילישע בירגערשאפט. 2) רעכט פון מעדיצינישער פראקטיק אין פוילען. 3) גרינדליכע מעדיצינישע אויסביל-דונג—טעאָרעטישע און פראקטישע—הי אויך אינגע אדמיניסטראציע-קרעטארונג, בעזונדערס אין די ארבייט אויפ'ן געביט פון די קראנקען-קאסען. 4) אייגענהענדיג-אויפגעשריבענע "curricu'um vitae" (לעבענס-בעשרייבונג). 5) קענטניס פון די צייגנישען פון דער ביז-איצטיגער מאן-ארבייט.

ס'הערט אויפערקזאם געמאכט, אז פארצוג העלען האבען קאנדידאטען אין פאסענדען עלטער. די הויך פון האנארער וועט בע-שטימט ווערען דורך א ספעציעלען אבמאך, ער וועט אבער נישט זיין נידריגער פון 1.250 זל. א חודש.

בעדינגונגען: 6 שעה טעגליכער ארבייט הי אויך בעטייליגען זיך אין די פערוואלטונגס- און קאסיסע-זיצונגען אלס א ספעציעלען האנארער.

פערטען דארפען אבגעגעבען ווערען ביז'ן 15 מערץ 1927 צו דער פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע פון דער שט. לאדז, וואולשאנסקע 225. — געגויערע אינפארמאציע וועט ערטיילען די פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע פון דער שט. לאדז.

(—) F. Kałużyński
Przewodniczący Zarządu.

אכטונג !!!

אין געגענד פון נייעם ריג ווערט געזוכט דריי גרויסע צימערז מיט כוך מיט אלע בעקוועמליכקייטען, ערשטקלאסיג. זיך צו הענדען: פעטנגאלד, פאמארסקע 18. פעלעם. 56-89. מעקלער זענען געוואונשען.

השבת אבידה.

נעהענדיג פאנטאג פון צענעלניאנא 68 ביז שעג-קעהישע האב איך פערלוירען א פערשפעל מיט 61 זל. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען רחמנות צו האבען און אבצוגעבען אין דער אדם. פון „לאדז. שטעבלאט" פאר „B. L." חיל דאס געלד איז געבארגט.

Poszukiwane

komfortowe mieszkanie 3-pokojowe z wszelkiemi wygodami w przyzwoitej dzielnicy (centrum miasta). Pośrednicy nie wykluczeni, Oferty sub. „F. 40" do administracji. 596

פאר 3 זל. אוואר

ווערט געלערנט מיט קינדער, וואס לערנען אי מאלקס-שולען, חומש, נ"ך, תלמוד, יהדות, היסטאריע, רעדען און שרייבען העברעאיש, און יודישע בריף זעלבסט-צוזאמענשטעלען א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג.

י. ד. ראזענפעלד, פלאץ-וואלנאשטשי 6 (קוטר אפיציע רעכטס 2-טער שטאק)

בעמ.: דארט ווערען אויך אנגענומען שילערינס פון יעדער עלטער צו לערנען יודיש, העברע-איש, יודישע געשיכטע, תנ"ך און דאוונען.

ערפאלג גאראנטירט!

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיזאגעס, פעלצען, ניי-מאשינען, גארדעראבען א.ז.וו. צו אלט די העכסטע פרייזען

א. ווי צמאן נארוטאוויטש 19 (דזיעלנא)

אין מעבעל-געזעלב (פריח.-וואוינ.) שטנקעוויטש 29 ביי מיר איז שטענדיג פארש. געגוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med. H. LEICHTER

קאנסולטאנטינער 9, ריג זאכאדניג טעל. 49-66.

צאהן-כירורג

מפעצ. פון כירורגישע קרענקהייטען ווי שטעצ-קעס, גומענס, רושענפלעס, צאהן-פיטשולעס א.ו.וו. ניעמס אין פון 1-3 אין פון 7-9 אב. זונטאג 10-12.

אכטונג!

איך מאך בעקאנט מיינע קונדשאפט, אז מיין לאנג-ענזיכטיגע

דאמען-פריזיער-געשעפט

האט איך פון פאמארסקע 10, איבער-געפאהרען אויף

זגערזשער 11, פראנט. געוועלב

איך נעם חיטער אין בעשטעלונגען. אויף לאגער פערשיגע ארטיקל.

הורט און דעטייל.

4 צימער און א קוך מיט אלע בעקוועמליכ-קייטען אויפ'ן 1-טען שטאק פון זאסארס צו פער-מיטען ביי יעלענקעוויטש, נאוטאמיטסקע 27 א.

עד מתי עצל תשכב?
ווי לאנג וועסטו ווערסטו מיט דיינע יעצטיגע און מאר מלחמה וועקעלען
מתי תקום משנתיך?
ווען הייסט איהר קומען אין ביורא
פיעטריקאווער 17
2-טן הויף פארטער דורכגאנג זאכאדניא 52
וואו מוערט ערלעדיגע אלטרלי ביטעס לויט'ן אטשאט, מלאזולעס זאבען-פיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפטיאלעס, אפטיזיעס, אד-ויזאלאניש, ריזיזרסען — הסנ-מאנ-צטיסס, מעטזר איז קאמיסאר-ישאיר, ווישט אין אלע פאליציי-בעציירען, שזות-פות-אממעז, סטאטומען, אריזיז אינטערציזיעס, אממעז דארא-וויזנעס, מארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. שנעל, רעיעל און בילינ!
מיט אכטונג י. מאנעלא רעכטסאנטיל'ענט
פיעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

דער פעראיין פון די לארז. קינא-טעאטערס ווי אויך מיטגלידער פון קינא-ליבהאבער

ארדענט אין ד. 19 פעברואר ד. י. אין די זאלען פון Grand-Kino דעם

ערשטען פילם-מאסקען-באל

„א נאכט אין האליוואוד".

צאהלרייכע אטראקציעס און איבעראשונגען. — די סענסאציע פון קארנאוואל-סעזאן:

פילם-אויפנאהמען פון אלע אנטיילנעהמער

ווי אויך וואהלען פון די קעניגין פון לאדז,

וועלכע וועט בעקומען א יעהרליכן פרעי-בילעט אין אלע קינא-טעאטערס פון פוילן. — אויסערדעם 3 פריין פאר

די בעסטע נאכאמונג פון די בעקאנטע פילם-שו-שפילער. — ליכט-בילדער. — ביהנע-אטראקציעס. —

3 ארקעסטערס. — בופעט פון „גראנד-האטעל". — הויך-אריגינעלע דעקאראציעס.

אינטעריסס-קארטען צום פרייז פון 8 זל. פערקויפען פון המנס דעם 15 ד. ח. די קאסע פון קינא-טעאטערס: „לונא", „רעדוטא" און „גראנד-קינא".

ווינטיג פאר דאמען !!!

נאר פאר 2.50 זל.

מאכט איך די בעקאנטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די בעסטע היטע אין בעדייטונג. ארבייטע איך אויף נעמ. בעדענקט די אדרעס: 23 זאוואדזקי 23

אין הויף, 2-טען אינגאנג, לינקס פארטער.

בעמ. 7 נאר פאר

ווערען געמאכט זיידענע, פילץ מיט זיידע אויך פילץ-היטען אין אלע פארבען אין פינסטער זל. אויספיהרונג „TOLA"

לעטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

אין צאהן-ערצטל.-קאבינעט

„SANITAS"

צעגעלניאנא 29, טעל. 44-51

בעראטונג 3 זל.

דער בעוואוסטער כאליגראף

ל. בערמאן

האט זיך איבערגעצויגען אויף

42 נארוטאוויטשא 42 (דזיעלנא) זל. 13.

נעמט אן שילער אויף אויסלערנען שטאן און שנעל שרייבען אין 15 לעקציעס.

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

אבאנאמענטס-פריזן: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פראנקרייך און בעל. ניען—20 פראנק. אין אמעריקע לעדער—1.25 דאלאר. אין אויסלענדישע אגענטען 100% טייערער. אויסער דער שטאט—מיט 50% טייערער. פון 2 ביז 4 שטיק אראפגעגעבען קיין רעבאט.

אינאראיזיז-פריזן: פאר א מיליימעטער-שורה פאר'ן טעקסט 16 גראשען, פרעמדע 24 גר., אין טעקסט 49 גר., פרעמדע 60 גר., נאך'ן טעקסט 12 גר., פרעמדע 18 גר.

Redaktor-wydawca L. Bamburski Tłoczonia R. i M. Bamburskich w Łodzi, Piotrkowska 16